

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З
НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ»**

Студентки 2 курсу, 4м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Сегеди Ксенії Ігорівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Задніпровський
Олександр Григорович

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет Обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра Обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «Магістр»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри О.В. Фоміна

« » 201 р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Сегеда Ксенія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Облік та оподаткування операцій з надходження товарів»

Затверджена наказом ректора від «18» січня 2019 р. № 139

2. Строк здачі студентом закінченого роботи 15.11.2019

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи дослідження теоретико-методичних засад обліку та оподаткування з надходження товарів та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на прикладі торговельного підприємства ПП «Лесси»

Об'єкт дослідження є процес бухгалтерського обліку і оподаткування операцій з надходження товарів.

Предмет дослідження є теоретичні, організаційні і методичні засади бухгалтерського обліку і оподаткування операцій з надходження товарів.

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Підпис, дата	
	Завдання видано	Завдання виконано
1 розділ	28.06.19	28.06.19
2 розділ	06.09.19	06.09.19
Попередній розгляд двох розглядів		25.06.19
3 розділ	25.10.19	25.10.19
Попередній захист роботи		12.11.19
Подання завершеної роботи на кафедру	08.11.19	15.11.19

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ЗМІСТ

ВСТУП

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ
НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ**

1.1. Економічна сутність товарів, їх класифікація, роль та оцінка

1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування надходження товарів

Висновки за розділом 1

**РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ
НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ НА ПП "ЛЕССИ"**

2.1. Фінансовий облік надходження товарів

2.2. Оподаткування операцій при надходженні товарів

2.3. Облік надходження товарів в управлінні підприємством

Висновки за розділом 2

**РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ НА
ПІДПРИЄМСТВІ ПП " ЛЕССИ "**

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку надходження товарів на підприємстві ПП " ЛЕССИ "

3.2. Удосконалення обліку надходження товарів за умов застосування інформаційних систем і технологій

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Дата видачі завдання «22» січня 2019 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи
Задніпровський О.Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми

Бенько М. М. _____

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент

Сегеда К. І. _____

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

_____ Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____

(ПШБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2019 _____ р.

Відгук на випускню кваліфікаційну роботу

Студентка Сегеда Ксенія Ігорівна

Тема «Облік та оподаткування операцій з надходження товарів»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: магістр

Обсяг випускної кваліфікаційної роботи: кількість сторінок 50, таблиць -,
рисуноків 2, використаної літератури 66, додатків 18 в них 13 таблиць, 2 графіка
та 6 рисуноків.

Короткий висновок щодо обґрунтування актуальності теми. Реформування економіки України, розвиток сучасних методів і форм господарювання вимагають розроблення теоретичних засад та ефективного прикладного інструментарію для здійснення управління торгівлею, зокрема – операціями з надходження товарів. Необхідність точного обчислення обсягу надходжень, правильної і детальної їх інтерпретації в системі обліку, аспекти їх оподаткування, - ці питання роблять тему роботи актуальною в науковому та прикладному аспектах.

Метою дослідження є розвиток теоретичних та практичних аспектів обліку і оподаткування операцій з надходження товарів та розробка методичних рекомендацій щодо їх вдосконалення. При розкритті теми роботи автор в цілому дотримувалась вимог методичних рекомендацій. Структура та зміст дослідження відповідають завданню на випускню кваліфікаційну роботу.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаної літератури та додатків.

Позитивні сторони роботи. В роботі відображено сучасний стан досліджень щодо обліку і оподаткування операцій з надходження товарів зокрема:

- здійснено дослідження теоретичних та правових засад обліку при постачанні товарів;
- запропоновано елементи робочого плану рахунків з обліку товарних надходжень для базового підприємства «ПП ЛЕССИ»,
- проаналізовано можливості інтеграції методик обліку транспортно-заготівельних витрат.

Випускна кваліфікаційна робота виконана на основі даних досліджуваного підприємства; використання фактографічної інформації – як статистичних даних, так і даних, отриманих на базовому підприємстві «ПП ЛЕССИ» є в цілому достатнім, ілюструючи і доповнюючи теоретичні

напрацювання автора. Практичне значення роботи, зокрема – запропонованих автором новацій підтверджено рецензією з базового підприємства.

Недоліки та зауваження до оформлення роботи. В цілому робота оформлена згідно до чинних вимог. Більше уваги варто було б приділити формуванню списку джерел та оформленню додатків.

Недоліки та зауваження до змісту роботи. Доцільним було б оформити в табличній формі більш системні та комплексні пропозиції щодо робочого плану рахунків за всіма напрямками обліку надходжень товарів, ширше використати зарубіжні напрацювання за темою, зокрема - норми МСБО/МСФЗ. За текстом роботи доцільно було б навести більше посилань на джерела та розширити бібліографію, використавши роботи іноземних дослідників за тематикою ВКР.

Ілюстративний матеріал в цілому є достатнім та ілюструє і доповнює теоретичні та методичні напрацювання автора. Автору варто було б ширше використовувати засоби інфографіки (особливо в додатках); робота б виграла від додаткового застосування аналітичних таблиць / діаграм (зокрема, статистичного матеріалу).

Результати роботи оприлюднювались шляхом публікації статті за темою роботи.

Оцінка професійного рівня підготовки. Автор оволоділа теоретичними знаннями та набула певних навичок практичної роботи щодо обліку та оподаткування операцій з надходження товарів. Сегеда Ксенія Ігорівна продемонструвала необхідні знання та підготовлена до виконання функцій, передбачених освітньою характеристикою за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» ступеня вищої освіти «магістр».

Загальна оцінка випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним, завершеним дослідженням, що містить наукові та практичні результати та рекомендується до захисту.

Науковий керівник канд. екон. наук,

доцент кафедри обліку та оподаткування КНТЕУ _____ Задніпровський О.Г.

«14» листопада 2019 р.

Рецензія на випускню кваліфікаційну роботу

Студента Сегеда К І

Тема «Облік та оподаткування операцій з надходження товарів»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: магістр

Обсяг випускної кваліфікаційної роботи: кількість сторінок 50, таблиць -,
рисуноків 2, використаної літератури 66, додатків 18 в них 13 таблиць, 2 графіка
та 6 рисуноків.

*Сучасна форма розвитку системи внутрішньої торгівлі надходження товарів
дійсно потребує організаційно-структурних змін. Її обґрунтування є важливим.
У роботі актуальність висвітлена і є методично обґрунтованою.*

Висновок щодо відповідності випускної кваліфікаційної роботи завданню

*Випускна кваліфікаційна робота відповідає завданій темі «Облік та
оподаткування операцій з надходження товарів» та завданню з методичних
рекомендацій.*

Коротка характеристика виконання кожного розділу

Кожен розділ виконано вчасно та відповідає плану роботи.

Позитивні сторони роботи

(відображення сучасних напрямів методології та організації обліково-
аналітичної роботи; правильність застосування методів аналізу та розрахунків;
наукове та практичне значення роботи).

*Робота виконана по всім нормам методичних рекомендацій. Удосконалення
організаційної структури є практичним значенням роботи, воно упорядковує*

взаємопов'язаних елементів, між якими формуються стійкі відносини, що забезпечують ефективне функціонування та розвиток підприємства.

Оцінка ілюстративного оформлення

Робота оформлена за всіма методичними нормами

Загальна оцінка випускної кваліфікаційної роботи

Виходячи з вищесказаного, випускна кваліфікаційна робота є закінченою, обрана тема є обґрунтована та розкрита у повному обсязі.

Рецензент ГОРДОПОЛОВ ВОЛОДИМИР ЮРІЙОВИЧ

Доктор екон. наук, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, посада, місце роботи)

“ ”

201_р.

(підпис)

Рецензія на випускню кваліфікаційну роботу*

(*фахівця-практика з підприємства, матеріали якого були використані під час написання роботи)

Студентки Сегеди К І

Тема «Облік та оподаткування операцій з надходження товарів»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: магістр

Підприємство ПП «Лесси»

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що для сучасної форми розвитку системи внутрішньої торгівлі надходження товарів є характерним високий рівень динаміки організаційно-структурних змін при формуванні абсолютно нових моделей. При цьому актуалізується проблема науково-методичного обґрунтування принципів прискореного розвитку і товарного забезпечення таких об'єктів.

Ступінь використання практичних матеріалів

В роботі повно використані фактичні матеріали підприємства «Лесси», які характеризують рівень його діяльності та фінансового стану. Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій в практику.

Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій в практику

Пропозиції мають практичну значимість для нашого підприємства і деякі з них будуть використанні в подальшій діяльності підприємства, Наприклад пропозиції по автоматизації складу.

Достовірність інформації

Використана інформація, щодо фінансово-господарської діяльності ПП «Лесси»
є реальною і достовірною. Загальний висновок і оцінка роботи

Загальний висновок і оцінка роботи.

Дипломна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням на високому
рівні, має дослідницький характер, автор заслуговує позитивної оцінки.

Посада _____
(П.І.Б.)

“ _____ ” _____ 201_ р. _____

М.П.

(підпис)

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

Облік та оподаткування операцій з надходження товарів

назва теми

Студента 2 курсу, 2М групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування», спеціалізації
«Облік, оподаткування та
оцінювання в бізнесі»

Сегеда К І

*підпис
студента*

Доцент кафедри

Задніпровський О. Г.

Кандидат економічних наук,
доцент

*підпис
керівника*

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ	
1.1. Економічна сутність товарів, їх класифікація, роль та оцінка.....	7
1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування надходження товарів.....	13
Висновки за розділом 1.....	15
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП "ЛЕССИ"	
2.1. Фінансовий облік надходження товарів.....	17
2.2. Оподаткування операцій при надходженні товарів.....	23
2.3. Облік надходження товарів в управлінні підприємством.....	26
Висновки за розділом 2.....	30
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП " ЛЕССИ "	
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку надходження товарів на ПП «ЛЕССИ».....	32
3.2. Удосконалення обліку надходження товарів за умов застосування інформаційних систем і технологій	39
Висновки за розділом 3.....	46
ВИСНОВКИ.....	46

ВСТУП

Ключовою умовою здійснення торгового процесу є постійна наявність запасів. Торгівельні підприємства, що функціонують в ринкових умовах, повинні вести облік вступників товарі. Дієвість формованої облікової системи може бути забезпечена лише в разі, коли всі структурні підрозділи підприємства беруть участь і підтримують реалізацію її роботи. Ефективністю відрізняється спосіб підтримки, при якому керівники підрозділів постійно забезпечуються інформацією

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що для сучасної форми розвитку системи внутрішньої торгівлі надходження товарів є характерним високий рівень динаміки організаційно-структурних змін при формуванні абсолютно нових моделей. При цьому актуалізується проблема науково-методичного обґрунтування принципів прискореного розвитку і товарного забезпечення таких об'єктів.

Перераховані вище відомості підтверджують важливість ролі та значущості теми роботи «Облік надходження товарів на торговельне підприємство» для сучасних умов господарювання.

Теоретична база при дослідженні питань обліку на торговельних підприємствах складалася з законодавчих актів України, Інструкцій і Положень з бухобліку, а також наукових праць різних вчених, серед яких: Бутинець Ф. Ф., Грабова Н.Н., Завгородній В. П., Ткаченко Н. М Барановської Т., Ганжі С., Житнього П., Колесника Ю., Петрука О., Сиротенко Н., Хліпальської В. Серед зарубіжних вчених-економістів питанням займалися: Велш Г., Мус Г., Ханшман Р. и Шорт Д.

Результати дослідження. Одним з ключових показників комерційної діяльності ПРТ є роздрібний товарооборот, який безпосередньо визначає фінансовий стан підприємства, задоволення купівельного попиту, а також рівень витрат обігу, валового доходу й одержаного прибутку. Тобто в сучасних економічних умовах товарооборот має підлеглий характер відносно прибутку підприємства від торговельної діяльності. Структура роздрібного товарообороту підприємств-юридичних осіб в Україні у 2010–2018 рр. представлена у табл. 1. Показники (Додаток А) свідчать про зростання роздрібного товарообороту ПРТ (крім торгівлі автомобілями, мотоциклами та паливом) в Україні протягом 2010–2016 рр. у 2.3 рази. Аналогічну тенденцію можна спостерігати з показником товарообороту в магазинах, що торгують переважно продовольчими та непродовольчими товарами. Значно підвищився товарооборот поза магазинами (майже у 4 рази) [50].

За даними Державної служби статистики України, представлено індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту продовольчих товарів (Додаток Б).

У 2010 р. він становив 105.8 % до попереднього року (у порівнянних цінах), у 2014 р. – 96.8 %, у 2015 р. – 82.4 % і у 2016 р. – 101.5 %. Тобто цей показник у 2016 р. знизився приблизно на 14 % порівняно з 2010 р. Аналогічна ситуація спостерігається також і з індексом фізичного обсягу роздрібного товарообороту непродовольчих товарів. Так, якщо у 2010 р. Він становив 112.9 %, то вже у 2015 р. знизився до 78.7 %. Можна констатувати зниження цього показника за досліджуваний період майже на 19 %. У 2017 року індекс зріс на 4,5% порівняно з попереднім роком, 2018 році зменшився на 0,2% [50] (Додаток А).

Мета роботи – розгляд питання, що стосується організації обліку товарів, що надходять на підприємство.

Досягти поставленої мети дозволить вирішення наступних завдань:

- розкриття економічної сутності та значення товарів, зокрема для діяльності торгівельного підприємства;
- проведення економіко-правового аналізу нормативної бази та огляду спеціалізованої літератури;
- розгляд документального оформлення товарообігу в рамках діяльності торгового підприємства;
- розгляд синтетичного й аналітичного обліку товарів, що надходять на підприємство;
- дослідження нюансів відображення вступників товарів у звітній документації;
- розгляд підходів до вдосконалення обліку товарів, що надходять до підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні і методичні засади бухгалтерського обліку і оподаткування операцій з надходження товарів .

Інформаційною базою наукового дослідження послужила первинна документація, реєстри обліку, звітність підприємства, нормативно-правові акти, статистичні матеріали Державної служби статистики України (Додаток В,Г).

Об'єктом дослідження є процес бухгалтерського обліку і оподаткування операцій з надходження товарів.

Основною гіпотезою вдосконалення обліку і оподаткування операцій з надходження товарів сприяють покращенню управління торговими процесами.

Відзначимо **наукову новизну** отриманих в ході дослідження результатів. Представлені до захисту дані, засновані на розробці теоретико-методологічних, методичних та практичних основ обліку товарів. Серед них:

- уточнення поняття «надходження товарів» з поданням ряду норм і положень, що розкривають його зміст щодо обліку надходження запасів організації в рамках сучасної системи підприємництва;

- внесення пропозицій щодо вдосконалення аналітичних аспектів складу, динаміки, структури, стану, ефективності та обґрунтованості користування виробничими запасами, що надходять до підприємства;
- пропозиція до керівницького складу підприємства щодо покращування контролю за рівнем ТЗВ. Можна здійснюючи облік не над всією сукупністю матеріальних витрат, як це відбувається в бухгалтерській діяльності багатьох підприємств, а за статтями, рекомендованими для структурної деталізації ТЗВ.
- розробки та впровадження прогресивних технологічних норм витрат;
- періодичного переглядання та вдосконалювання діючої системи нормування;
- рекомендацій до менеджерів підприємства, які повинні постійно переглядати мету підприємства у стратегічному і тактичному розвитку, визначати обсяги забезпечення і використання надходження виробничих запасів.

Апробація запропонованих рекомендацій з вдосконалення інформаційного забезпечення надходження руху товарів проведемо на Приватне підприємство «Лесси» (Додаток Д, Е) з метою формування системи обліку надходження товарів з урахуванням сучасних потреб. За матеріалами роботи опублікована наукова стаття «Облік витрат при надходженні товарів та його удосконалення» в збірнику наукових статей студентів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

1.1. Економічна сутність товарів, їх класифікація, роль та оцінка

Бухгалтерський облік на торгових підприємствах здійснюється з дотриманням ряду методологічних принципів, встановлених:

- Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [23];
- Національними Положеннями (стандартами) бухобліку;
- Планом рахунків бухобліку активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій, що проводяться на підприємствах (в організаціях);
- іншими нормативними актами, регламентуючими бухоблік та формування звітної документації.

Економічна природа товарів дозволяє розглядати їх як активи, утримувані для подальшої реалізації в умовах здійснюваної фінансово-господарської діяльності, при виконанні робіт або наданні послуг, а також в управлінському процесі.

Товар – це ключовий компонент в структурі комплексу ефективних заходів, впроваджених з метою впливу на споживача продуктів праці, що виготовляються для подальшої реалізації [44, с. 136]. Товар матеріальний, він зберігається на підприємстві [17, с. 25] і пропонується іншим представникам ринку з метою продажу [58, с. 125], використання або вживання за призначенням. Дана категорія є попередньою щодо інших економічних

категорій (гроші, капітал та ін.), як з позиції логіки, так й історично, оскільки товарне виробництво з'явилося набагато раніше капіталістичних відносин [43, с. 338]. Протягом тривалого періоду часу, виготовляючи матеріальні цінності, їх не вважали товаром, а розглядали лише в ролі речей, тому що вони були задіяні для прямого споживання [65, с. 153].

Визначаючи товар продуктом фізичної чи інтелектуальної праці, який виготовлений для подальшого продажу, слід зазначити прямий зв'язок товару з усіма стадіями діяльності торгового підприємства (Додаток А.1.1) [65].

Характеризуючи товари можна фокусувати увагу на таких параметрах як їх вартість, якісний рівень, конкурентоспроможність тощо. Як носій корисних властивостей, які відповідають потребам покупця, товар можна розглядати за загальними або конкретними позиціями.

У першому випадку орієнтиром є сама ідея створення товару, призначеного для споживачів. У другому – аналіз реального товару з чітко вираженим набором ознак. В процесі розвитку власного товару підприємство повинно визначити для нього такий якісний рівень, який сприятиме посиленню позицій на ринку. Саме по собі поняття «якість» є комплексним. Воно характеризує такі показники:

- тривалість експлуатаційного терміну;
- надійність;
- точність;
- простота застосування за призначенням;
- інші споживчі властивості [60, с. 178].

Товарна марка – це один з тих елементів, які індивідуально характеризують товар. В даному випадку мова йде про сукупність таких складових як ім'я, назва, знак, символ, – вони вказують на товар і є відмінною рисою в порівнянні з іншими продуктами [56, с. 152]. Кожен зазначений вище

елемент може використовуватися індивідуально. Застосування товарних марок забезпечує правовий захист унікальних можливостей товару перед кінцевим споживачем, а також спрощує процес вибору серед всілякої продукції, представленої в даній категорії і на ринку в цілому.

Іншим вкрай важливим аспектом при розгляді товарного асортименту є його класифікація. Якщо узагальнювати суть всіх товарів, що є на ринку, то вони діляться на виробничі інструменти і предмети споживання [31]. В той самий час, виділяючи тільки ці укрупнені групи, ми не можемо управляти товарними запасами з максимальною ефективністю. За призначенням і характером використання товари можна класифікувати відповідно до цілого ряду ознак [60].

Ф. Котлер пропонує використовувати класифікацію за п'ятьма рівнями. Основою для її формування є певна цінність товару для споживача. Сукупність усіх рівнів утворює ціннісну ієрархію [60].

1. Основою такої ієрархії є стрижнева вигода – конкретна послуга, гідність чи ступінь цінності, одержувана покупцем.
2. Для другого рівня основоположним показником є ключова вигода. Його називають основним товаром.
3. Третій рівень – очікуваний товар. Для нього виробник формує набір властивостей, що є очікуваними для споживача, який купує товар.
4. Четвертий рівень – додатковий товар. Його можливості і якісні показники перевищують базові очікування споживача.

Варто відзначити, що сучасна конкурентна боротьба ведеться саме через додаткові товари (лише слаборозвинені країни не можуть вийти за межі третього рівня). На четвертому рівні (при доповненні товару) суб'єктам ринку слід виконувати детальний аналіз системи споживання, розглядаючи рішення споживача щодо покупки, доставки й установки, а також подальшої експлуатації запропонованого йому товару. Т. Левітт вважає сучасну

конкуренцію боротьбою не між виробленими товарами, а між тим, що компанії «додають», реалізуючи ці товари. Мова йде про упаковку, супутні послуги, рекламні акції, консультаційну підтримку покупців, фінансування, умови постачання, складування та інші важливі для споживача аспекти [31].

5. Нарешті, п'ятий рівень товару – це потенційні товари, що представляють можливі в майбутньому доповнення та трансформації існуючого продукту. В рамках рівня потенційних товарів шукають інноваційні способи задоволення споживача й оптимізації ринкової пропозиції.

На відміну від Ф. Котлера, В. Прауде і Білий О. класифікують товари за трьома категоріями:

- У першій оцінюється ефект від споживання товару, що купляється.
- У другій – конкретний товар (трансформація ефекту від споживання). На цій стадії товари вже повинні володіти параметрами, що раніше були надані як складові терміну «якість».
- У третій – «прирощений сервісом» товар. В процесі реалізації повинна враховуватися вся споживча система, а не тільки товар, як матеріальна одиниця [46, с. 167].

За аналогією з попередніми дослідниками на три рівні ділить товари Герасимчук В.Г., даючи їм лише інші назви: товар за задумом; товар в кінцевому виконанні; товар з посиленням.

Будь-який товар має певний взаємозв'язок з іншою продукцією. З цієї причини сформувалося поняття «товарна ієрархія» – шлях від базових потреб клієнта до продукту, який задовольнить його запитам. Ф. Котлер визначає сім ієрархічних рівнів товарів:

- 1) Сімейство потреб – стержнева потреба, яка є основою сімей товарів.
- 2) Сімейство продуктів – всі класи та товарні категорії, більш ефективні в питанні задоволення основної потреби.

- 3) Клас товарів – товарна група, яка є складовим компонентом сімейства. Елементи в ній мають взаємозв'язок за функціональними ознаками.
- 4) Товарна лінія – група товарів в структурі класу. Такі групи взаємопов'язані виходячи зі збігу: виконуваних ними функцій; наявних властивостей; належності до одного чи декількох напрямків; характерного їм цінового діапазону.
- 5) Тип товарів – одна з груп, що складають лінію. Вона може представляти товар в одній або декількох формах.
- 6) Торгова марка (бренд) – назва, з якою асоціюється один або кілька товарів лінії. Найчастіше ТМ дозволяє ідентифікувати постачальника або індивідуальні особливості товару.
- 7) Товарна одиниця – одиничний продукт, представлений під ім'ям бренду або конкретної товарною лінією. Для нього сформовані унікальні параметри: розмір, ціна, візуальні якості тощо [60, с. 408].

Товарними запасами називають товари, складовані продавцем. Певний обсяг запасів підтримується на випадок циклічних, сезонних або інших ринкових коливань [43, с. 143]. До таких товарів також відносяться:

- задіяні в процесі товарообігу;
- ті, що транспортуються між підприємствами або структурними підрозділами одного об'єкта підприємницької діяльності.

Товарні запаси торгового підприємства купуються або отримуються з метою подальшого їх перепродажу. Їх також можна вважати оборотними засобами, реалізованими для отримання прибутку [11, с. 16]. При цьому не вноситься будь-яких істотних змін у фізичну форму товару. Готова для реалізації продукція отримується на етапі закупівлі [18, с. 223].

Все перераховане вище дозволяє називати запаси товарами, які очікують реалізації. Їх накопичують для здійснення безперервного торгового процесу навіть у разі збоїв, що відбуваються в системі поставок і поновлення запасів.

Обсяг запасів залежить від масштабів здійснюваної діяльності. Їх ключовою особливістю є мобільність, необхідна для ефективних маніпуляцій з товарами. Це дозволяє задовільнити максимальне число споживачів, серед яких попит на товар не завжди збігається за часом.

Ключові методологічні аспекти обліку товарних запасів регламентуються П(С)БО 9 «Запаси». Відповідно до цього документу, однією з основних умов визнання товарних запасів активами є те, що їх ціна може бути достовірно визначена, тобто стає доступним виконання оцінки [4].

Коли оцінюються товарні запаси, важлива роль відводиться принципам бухобліку. Вони орієнтовані на використання в процесі обліку товарних запасів оціночних методів. Підприємствам такий підхід до обліку товарів необхідний, бо усі вони націлені на якомога більш тривалу роботу у свої ніші ринку.

Первісна вартість товарних запасів за П(С)БО 9 включає транспортно-заготівельні (ТЗВ – витрати на заготівлю, оплату тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні процеси та транспортування товарів будь-якими технічними засобами до місця їх використання, включаючи страхові витрати відносно транспортувальної діяльності) та інші витрати [4]. У П(С)БО 9 визначається альтернативний варіант обліку ТЗВ (метод прямого включення або метод середнього відсотка), хоча базова система бухгалтерських рахунків, нажаль, використання цього способу не передбачає.

Метод обліку ТЗВ за середнім відсотком і виділення окремого рахунку на цю статтю витрат полегшує процес додаткового обчислення ціни кожного найменування одержуваних товарних запасів і їх розподіл.

Критичний аналіз думок різних авторів дає можливість стверджувати, що кожен товар тим чи іншим чином пов'язаний з іншими товарами, відповідно до чого і було детально розглянуто поняття «товарна ієрархія». Ведучи облік товарів, підприємства зобов'язані брати до уваги певну цінність товару для споживача, тому що на підставі цього параметра і формується ієрархія

цінностей. Мета створення достатнього обсягу товарних запасів полягає в забезпеченні можливості безперервної торгової діяльності, яка неможлива без точно проведеного фінансового обліку всіх товарів, що закупаються. Важливу роль в системі обліку відводимо товарно-заготівельним витратам, що впливають на первісну вартість товару.

1.2. Концептуальні засади обліку та оприбуткування надходження товарів

Один з основних напрямків діяльності підприємств (зокрема, торгових) – це закупівля і реалізація товарів. Вважаю актуальною для таких підприємств проблему обліку та аудиту при відображенні в бухгалтерській документації та формах звітності операцій, пов'язаних з надходженням товару. Зазначу той факт, що облік і аудит надходження товару, товарообігу неодноразово вивчався вітчизняними та зарубіжними вченими. Наслідком цього є дослідження обліку і внутрішнього аудиту операцій з товарами на підприємствах. Ряд вчених і практикуючих дослідників розглядали деякі аспекти з даного питання у своїх працях більш детально, але далі фрагментарних згадок або написання оглядових статей не так багато. У зв'язку з цим сьогодні вкрай важливо узагальнити розрізнену інформаційну базу з питання обліку та внутрішнього аудиту надходження товарів на підприємствах, статутом яких передбачається купівля-продаж товарів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії, методології та організації обліку товарних операцій в підприємствах роздрібної торгівлі внесли такі вітчизняні вчені, як, зокрема, З.Л. Бандура, В.І. Бачинський, О.М. Брадул, Т.А. Бутинець, Ю.А. Верига, Н.Н. Грабова, В.Г. Горелкін, В.В. Євдокимов, Л.М. Котенко, А.М. Кузьмінський, Н.А. Рудецька, О.В. Сапоговська [27].

Однозначно можна стверджувати, що недостатнє інформаційне забезпечення з питання можливих напрямків руху вироблених і покупних товарів веде до прийняття слабоефективних рішень при управлінні підприємством, розбалансування профільної діяльності та загального погіршення статистичних показників. Щоб з'явилася можливість долати такий стан, далі позначаються ключові господарські операції, що регулюють товарообіг. Інформація про кожну з них повинна надаватися системою бухгалтерського обліку (Додаток А.1.2) [8].

Існуюча теоретична база, сформована на підставі економічних досліджень, а також оброблений практичний матеріал дозволяють говорити про те, що внутрішній товарообіг і законність виконання операцій, пов'язаних з надходженням і вибуттям товарних запасів, грають найважливішу роль при досягненні як стратегічних, так і оперативних цілей. Мова йде про спрямованість підприємства на підвищення власної платоспроможності та ефективності здійснюваного менеджером управління. ми вважаю, що ключові завдання, що стосуються товарообігу, які повинні бути використані в діяльності підприємства:

- встановлення економічної доцільності та законності закупівлі товарів торговими агентами;
- визначення коректності включення витрат до первісної вартості товарів, що отримуються;
- оцінка ефективності ведення складського господарства і функціонального стану збережених товарів;
- визначення точності ведення обліку закупаваних і реалізованих товарних запасів;
- встановлення законності здійснюваних операцій над товарними запасами;

- оцінювання системи внутрішнього контролю за товарооборотом (надходження, зберігання, реалізація);
- визначення коректності синтетичного й аналітичного обліку будь-яких операцій з товарними запасами;
- оцінка повноцінності та коректності відображення господарських операцій над товарними запасами в бухгалтерській звітній документації.

Наступним найважливішим аспектом контролю є повноцінне і своєчасне оприбуткування одержуваних товарів. При цьому чітко означений термін приймання товару вважається моментом їх отримання від постачальника, або з місця складування на базі транспортної організації. Якщо ж логістика налагоджена через третіх осіб, то моментом приймання може вважатися розгин опломбованих засобів і контейнерів.

При здійсненні приймання товару звертається увага на чітке дотримання вимог до цього процесу (за кількісним і комплектним складом), тобто, потрібно щоб він відповідав існуючим стандартам і регламентованим технічним умовам. Якщо в ході приймання або надалі підприємством виявляється недостача (псування) товарних запасів, що сформувалася при їх надходженні, то перевірці підлягає наявність комерційного (приймального) акту, що підтверджує можливість пред'явлення претензій постачальникам чи транспортній компанії, яка виконувала перевезення товарів. Потім перевіряється своєчасність пред'явлення цих претензій винної сторони, а вже на їх основі проводиться аналіз заходів, прийнятих для врегулювання проблемних питань.

Також уважно слід ставитися до перевірки коректності систематичного та аналітичного обліку операцій з товарами (зокрема, які надходять). Джерелами інформації в даному випадку виступають дані первинного обліку та відомості з облікових реєстрів, бухгалтерського обліку і різні регламентовані форми звітності.

Висновки за розділом 1

Товари – це один з ключових різновидів запасів підприємства. Економіко-правова сутність запасів визначається Положенням (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» та Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів № 2 [24].

З огляду на то, що товарні запаси при вибутті заміщуються іншими товарами, їх величина також є постійно існуючою і регулярно відновлюваною, а її кінцевий розмір прямо залежить від актуальних господарських обставин на підприємстві. Кругообіг товарів і зміна статичної форми запасів динамічною формою товарообігу – це ключова структурна складова економічного змісту процесу товарообігу.

Товари, що надходять до складу, доповнюються супровідною документацією – рахунком-фактурою або товарно-транспортною накладною (при автоперевезеннях). При виявленні нестачі складають комерційний (необхідний при роботі з залізничними або портовими службами) або приймальний (складається безпосередньо на складі в процесі приймання товару) акт. При його наявності у замовника є юридичні підстави для пред'явлення претензій стороні, яка винна у нестачі (логістична компанія або постачальник, що недовантажив потрібну кількість продукції).

Багато спірних ситуацій виникають на підприємствах, чия діяльність охоплює кілька ринкових сегментів (в їх асортименті різні товарні категорії). Однак не обходиться без конфліктів в оптовій чи роздрібній торгівлі, а також у тих, хто надає послуги населенню.

Все вищесказане дозволяє зробити висновок про облік і внутрішній аудит операцій з товарами, як про процес, що є трудомістким і вимагає уважності від робітників бухгалтерії. Продовжуючи дослідження, можна побачити перспективи щодо конкретизації досліджуваного об'єкта і можливості для проведення наукового обґрунтування методики, в рамках якої буде

здійснюватися перевірка надходження, наявності та руху товарних запасів на підприємстві з урахуванням індивідуальних особливостей його діяльності. Також можливо детальне обґрунтування напрямків, за якими буде вдосконалений алгоритм проведення операцій з товарами.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП "ЛЕССИ"

2.1. Фінансовий облік надходження товарів

Товари, які надходять на підприємство, підлягають ретельній перевірці щодо відповідності їх асортименту, кількості і якості до тих параметрів, які зазначені в супровідній документації.

Відповідає за приймання товарів на складі завідувач або комірник. Огляд отримуваної партії товару проводиться в присутності особи, відповідальної за доставку. При цьому виконуються необхідні процедури зі зважування, перерахунку або вимірювання.

Порядок прийняття товарів здійснюється певним чином в залежності від місця їх майбутнього утримання (на складі одержувача, станції або складі постачальника) і особливостей пакування, зокрема, наявності або відсутності якоїсь тари.

Відповідно до Методичних рекомендацій з бухобліку запасів, затверджених наказом Мінфіну України № 2 від 10.01.07, приймання та оприбуткування товарів на складі здійснюється з оформленням наступної документації [66]:

- товарно-транспортна накладна (форма № 1-ТН), що містить відповідну позначку про оприбуткування;

- прибутковий ордер (форма № М-4) – він необхідний для оприбуткування товарів, наданих постачальником і відповідних даним з супровідної документації, а складається особою, що несе матеріальну відповідальність і приймає товар;
- акт прийняття матеріалів (форма № М-7) – застосовується з метою оприбуткування групи товарів, що утворилися в результаті виявленої розбіжності якісного і кількісного складу поставки з інформацією зі супровідної документації, а також товарів, поставлених без супровідної документації.

Складається останній акт спеціальною комісією, яка призначається керівником підприємства. У неї обов'язково повинен входити матеріально відповідальний співробітник, а також представник відправника (постачальника) або третя особа (незацікавлена сторона). Якщо описана категорія товарів була отримана в рамках залізничного вантажного сполучення (чи морського), то складається комерційний акт.

Ухвалення товару на відповідальне зберігання також вимагає складання акту про приймання матеріалів. В умовах складського майданчика вони повинні бути розміщені окремо, щоб не перемішуватися з запасами підприємства.

При оприбуткуванні товарів, виготовлених на базі власних виробничих підрозділів, а також при внутрішньому переміщенні товарів з їх відпуском структурним підрозділам, місце розташування яких відрізняється від основної бази підприємства, використовується накладна-вимога, що складається за формою № М-11.

За прийняття та зберігання товарів відповідає працівник торгового підприємства, з яким укладається письмовий договір про повну матеріальну відповідальність. У ролі такого співробітника переважно виступає завскладом або комірник. Згідно з цією угодою, представник підприємства зобов'язаний забезпечити цілісність майна, отриманого ним для відповідального зберігання.

В іншому випадку до нього застосовуються штрафні санкції, передбачені підписаним документом.

Бухгалтер зобов'язаний забезпечити виконання всіх правил щодо здійснюваного обліку товарів на складах в терміни, встановлені керівником (власником) підприємства. Бухгалтерією організації повинна бути перевірена отримана первинна документація на предмет її відповідності формам та правильності утримання, тобто в документах повинні бути присутніми обов'язкові реквізити, супроводжувана господарська операція повинна відповідати чинному законодавству, всі представлені показники повинні бути логічно пов'язані між собою, а також важлива точність арифметичних обчислень. За результатами виконаної перевірки первинної документації складаються облікові реєстри аналітичного і синтетичного обліку.

Аналітичний облік передбачає, що ключовими параметрами являються місце зберігання, матеріально-відповідальні особи й доступні види товару.

Слідуючи інструкції про використання плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств (організацій), затвердженої наказом Мінфіну України від 30.11.99 № 291 (далі – Інструкція про використання плану рахунків), бухгалтер повинен здійснювати синтетичний облік на субрахунку 281 «Товари на складі» рахунку 28 «Товари» [25] або на субрахунку 282 «Товари в торгівлі».

На баланс товари вносяться із зазначенням первісної вартості (п. 8 П(С)БО 9). Деталі формування первинної вартості товарів міститься в «БТ» 2017, № 18, [6]. Далі представлена зведена таблиця, з якої зрозуміло, які статі витрат використовуються при обчисленні початкової вартості (див. Додаток. А.2.1).

Витрати на доставку товарів до складських майданчиків підприємства включають до первісної вартості запасів. Витрати на збут формуються в процесі транспортування до кінцевого споживача чи точки роздрібного продажу. Складові первинної вартості товару відображені в додатку А.2.1

Транспортно-заготівельні витрати (далі – ТЗВ) – невід’ємна складова обліку практично кожного підприємства. ТЗВ не завжди можна віднести до вартості товару із запасів організації (при доставці їх різними видами транспорту; з щомісячних рахунків, що надходять від підприємств, здійснюючих транспортування). Торгівельна компанія має право на облік таких ТЗВ в рамках окремого субрахунку рахунку 20 з подальшим додаванням певного їх відсотка до вартості запасів у процесі експлуатації. Дана частина ТЗВ вираховується за спеціальною формулою [41].

В даному напрямку облікової діяльності донині існує значна кількість невирішених питань щодо відсутніх номенклатурних змістовних зразків ТЗВ, затверджених на законодавчому рівні. Даний висновок був зроблений на підставі проведеного аналізу української законодавчої бази, в якій згадуються ТЗВ [24].

Методичні рекомендації, надані щодо обліку ТЗВ, є лише пояснювальними та не обов’язковими до виконання, тому що не зареєстровані Міністерством юстиції України. Подібна невідповідність у діючій документації та невизначеність щодо обліку запасів і ТЗВ свідчить про недостатню вивченість.

Сьогодні використовуються два методи розподілу ТЗВ, передбачених П(С)БО 9 [24]: прямого розподілу, розподілу за середнім відсотком [31].

В бухгалтерському обліку відносно податку на прибуток коригування фінансового результату не передбачено для операцій з ТЗВ. Платники повинні відображати їх виключно в «прибутковому» обліку. Податківці це підтверджують листом ДФСУ від 04.01.2017 р. № 44/6/99-99-15-02-02-15) [26].

Прямий метод розподілу ТЗВ полягає в прямому включенні витрат на одиниці продукції, що закуповується в вартісному, кількісному або ваговому співвідношеннях [26].

При розподілі за другим методом слід визначити процентне співвідношення всіх ТЗВ за звітний період до вартості продукції, реалізованої за цей часовий проміжок. Фактично цей метод списання походить на корегувальну процедуру щодо собівартості реалізованих товарів [31].

При цьому використання методу середнього відсотка не дозволяє розподіляти ТЗВ відразу при отриманні товарів, що характерно для прямого методу. Всі ТЗВ за звітний період накопичуються в межах виділеного під них субрахунку, а вже за підсумками місяця відбувається списання. Сума списаних ТЗВ розраховується з її включенням в собівартість реалізованої продукції.

В результаті цих обчислень можна визначити ТЗВ, що приходять на залишок товарів. За Планом рахунків відсутній виділений субрахунок для накопичення ТЗВ, тому торговельні підприємства нерідко вдаються до їх внесення на субрахунок 289 «Транспортно-заготівельні витрати».

Купівельна вартість товарів має бути задіяна лише в загальному випадку розподілу ТЗВ. Організації роздрібної торгівлі, що враховують товар за цінами продажу – це виняток. Розподіляючи ТЗВ, вони використовують ціну продажу (що враховується на субрахунку 282 «Товари в торгівлі») [24].

Виникає питання про те, чи можна об'єднати усередненого та прямого методів обліку ТЗВ. Нормативної заборони на це не існує, але й обґрунтованої потреби в проведенні такої процедури – теж нема. Найкраще розділяти ці методи, проводячи визначення ТЗВ для одних запасів по прямим рахункам, а для інших – за середнім відсотком. Розмежування методів здійснюється через положення про облікову політику для кожної з груп запасів. У бухобліку ТЗВ можуть відображатися за встановленими законодавством критеріями суттєвості [48, п. 2.20.1].

Всі ці статті витрат також вносяться в ТЗВ згідно з листом Мінфіну України від 14.03.2005 р. № 31-04200-30-10 / 3778, а також Методичними рекомендаціями № 373 [44].

Якщо підприємство калькулює собівартість продукції, враховуючи витрати на діяльність транспортного цеху (іншого структурного підрозділу), то ці витрати повинні бути розподілені за відповідними статтями про надання транспортних послуг. Якщо ж окремої калькуляції не відбувається, то положення про облікову політику регламентує необхідність формування критеріїв розподілу для описаних статей витрат. У цьому випадку витрати на паливо та амортизацію можуть бути внесені як у ТЗВ, так і до витрат на збут. Орієнтиром для прийняття рішення є пройдений кілометраж. Раніше ці відомості підтверджувалися оформленням подорожнього листа. На даний момент Правила № 363 [16] і Закон № 2344 [25] виключають таку необхідність. Контрольно-виконавчі органи не можуть вимагати шляховий лист, що підтверджують:

- листи Міністерства інфраструктури України від 25.07.2013 р. № 8312/25 / 10-13 [57];
- листи Департаменту Державтоінспекції МВС України від 18.04.2013 р. № 4 / 3-4759 [54];
- листи Державної служби статистики України від 23.07.2013 р. № 05.2-8 / 107 [53].

При всьому іншому цей документ бажано оформляти з метою ведення обліку щодо роботи водія і витрати палива. Це буде вкрай корисно як з позиції управління підприємством, так і в рамках здійснення обліку. На практиці суб'єкти господарської діяльності використовують дорожні листи, складаючи їх в довільній формі, прописуючи туди лише обов'язкові реквізити первинної документації, які передбачені ч. 2 ст. 9 Закону № 996 [56].

Характерним аспектом роботи з товарами на підприємстві роздрібної торгівлі є їх облік за ціною реалізації, тобто за вартістю, що виплачується покупцем. Спочатку встановлюється ціна реалізації, а потім на зворотному рахунку формується сума торгової націнки.

Торгові націнки відображаються на субрахунку 285 «Торгова націнка».

З огляду на товар за ціною реалізації на субрахунку 282, дане значення представляють як суму покупної вартості і обчислюваної товарної націнки. На балансі підприємства відображається згорнуте сальдо субрахунків 282 і 285 (покупна вартість без додавання торговельної націнки).

Дохід при реалізації товарів відображають на субрахунку 702. На кредит зараховують дохід за датою відвантаження товарів, на дебет – відповідну суму непрямих податків (ПДВ, акцизний податок, інші відрахування, передбачені законодавством). Списання суми доходів в порядку закриття проводиться на субрахунок 791. Собівартість товарів списують на дебет субрахунку 902.

2.2. Оподаткування операцій при надходженні товарі

Щодо податково прибуткового обліку при закупівлі товарів? На практиці сформувалася тенденція, згідно з якою багато підприємств ведуть його поряд з бухгалтерським обліком. Первинно це стосується підприємств малоприбуткового типу, яким дозволяється встановлювати об'єкт оподаткування згідно з бухгалтерським фінрезультатом. Від високоприбуткових підприємств ПКУ вимагає коригування фінансового результату за різницями, що визначаються III розділом цього Кодексу [21]. Малоприбуткові підприємства можуть вдатися до таких коректувань добровільно.

До підприємств-малодохідників відносяться платники податку на прибуток, річний дохід від діяльності яких (за винятком непрямих податків), підлікований по всім нормам бухобліку, за минулий річний звітний (податковий) період не склав понад 20 млн грн.

Як показує практика, різниці при закупівлі товарів виникають не часто. Такі прецеденти прописані в п. 140.5 ПКУ і є актуальними для закупівлі товарів з проведенням контрольованих операцій, а також для неприбуткових

організацій і нерезидентів України, зареєстрованих в державах (на територіях), які вказуються в п. 30.2.1.2 ПКУ [9].

Відповідно, здійснюючи закупівлю товарів в межах території України коригувати фінрезультат високоприбуткові та бажаючі малоприбуткові організації будуть в разі, якщо продавцем виступає неприбуткова компанія (за винятком об'єктів бюджетної сфери). В цьому випадку бухгалтерський фінрезультат збільшується на 30% від вартості закуповуваних товарів. Лише в разі, якщо сукупна вартість товарів на протязі року не перевищує 50-кратного розміру мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня (в 2018 році ця сума складала 186150 грн), подібне коригування не потрібно.

Закуповуючи товари в платників ПДВ, покупець згідно з п.п. «А» п. 195.1 ПКУ може отримати податковий кредит з даного внеску (якщо, звичайно ж, він сам є платником ПДВ). Визначають даний кредит по договірній (контрактній) ціні товару (п. 198.3 ПКУ). При цьому вкрай важливо виконати наступні умови:

- 1) підтвердити факт передплати або оприбуткування товару належним чином з наданням податкової накладної (іншого документа, передбаченого в п. 201.11 ПКУ);
- 2) даний документ повинен бути зареєстрований в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН).

Варто нагадати, що право на отримання податкового кредиту формується за правилом першої події, тобто датою збільшення його обсягу є час, коли відбувається оплата вартості товарів або їх оприбуткування (п. 198.2 ПКУ).

Візьміть до уваги той факт, що при закупівлі товарів, використовуваних в негосподарській діяльності підприємства або для операцій, неоподатковуваних ПДВ, сумісно з податковим кредитом слід нарахувати «компенсуючі» зобов'язання з ПДВ, з огляду на ціну придбання товарів (пп. 198.5 і 189.1 ПКУ).

Все вищесказане наочно демонструється на прикладі ТОВ «Лесси» (див. Додаток А.2.2).

Отже, ПКУ вказує на те, що сумою ПДВ, що входить у вартість закуповуваних товарів (або транспортувальних витрат), в компанії торгової сфери, яка отримала початкову накладну від постачальника (вантажоперевізника), є підстави для оформлення податкового кредиту при настанні однієї з наступних подій: оплата товару або його оприбуткування (первинність визначається датою настання події) [49].

Під час здійснення приймання може бути виявлена нестача, яка виникла по одній з наступних причин:

- недостачі або втрати в рамках законних норм природних втрат при транспортуванні (вносяться до первісної вартості товарів);
- вина вантажоперевізника;
- вина постачальника.

Якщо в нестачі винен перевізник або постачальник, то при правильно складеній первинній документації підприємство має право висунути претензії до даних осіб (організацій) у встановлені терміни.

Коли нестача виявляється оприбутковують товар, фактично отриманий при доставці, а сума втрат заноситься в дебет субрахунку 374 «Розрахунки за претензіями». Записи на рахунку здійснюються з урахуванням актів приймання, актів про виявлену нестачу, судових рішень, письмових гарантій постачальників про виконання вимог по претензіях і банківських виписок.

Синтетичний облік розрахунків за претензіями здійснюється через журнал 3 в кредит рахунку 374. Аналітичний облік проводиться через відомість 3.2.

Уявлення того, як здійснюється відображення в бухобліку розрахунків за претензіями, можна побачити (на прикладі ТОВ «Лесси» Додаток Б.2.2).

При поверненні грошових коштів слід отримати в постачальника розрахунок значення, на яке слід скорегувати ПДВ, щоб згодом зменшити податковий кредит на суму повернення за частину неодержаного товару. У разі,

якщо залишки товару поставляються з часом – податковий кредит залишається незмінним [49].

2.3. Облік надходження товарів в управлінні підприємством

Основою здійснення управлінського обліку вважається первинний облік. Зокрема, якість інформації, що продукується управлінським обліком для менеджерів підприємства, залежить від того, наскільки ефективною і раціональною є структура системи первинного обліку. Система збору та візуалізації інформації при первинному обліку, яка налагоджена на вітчизняних підприємствах торгівлі, недостатньо оптимізована для того, щоб відповідати актуальним вимогам. Як наслідок, виникає проблема з формуванням внутрішньої звітності, яка є основою для прийняття управлінських рішень керівницьким складом підприємства. Відповідно, в першу чергу, коли необхідно виконати побудову управлінського обліку на підприємствах торгівлі, упор робиться на реконструкцію наявної або в ряді випадків формування нової системи первинного обліку.

Товари, що надходять, ретельно перевіряють за асортиментом, кількістю та якістю, зазначеним у супровідних документах.

Відповідає за приймання товарів на склад завідувач складом або комірник. Він оглядає їх у присутності особи, яка доставила вантаж, зважує, підраховує чи обміряє.

Порядок приймання товару залежить від місця їх одержання (на складі одержувача, на станції або на складі постачальника) та упаковки товару (без упаковки або в упаковці).

Якщо прийомка товару здійснюється на складі постачальника, то товар приймається одержувачем в упаковці за кількістю місць або за вагою-брутто. Перевірка за кількістю одиниць або вагою повинна бути проведена протягом

строків, встановлених держстандартами, технічними умовами, особливими умовами поставки та іншими нормативними документами.

Незатарений товар приймається за кількістю натуральних одиниць або вагою-нетто.

Приймання товару на складі одержувача проводиться за кількістю натуральних одиниць або вагою-нетто.

Приймання товару на залізничній станції або автостанції проводиться відповідно до накладної та вантажної декларації (квитанції). При цьому необхідно перевірити цілісність вагону або контейнеру, наявність пломб і якість відтисків на них.

За прийом та збереження товарів відповідає працівник торговельного підприємства, з яким складається письмовий договір про повну матеріальну відповідальність – матеріально відповідальна особа (комірник або завідувач складом). Згідно з цим договором працівник несе повну матеріальну відповідальність за незабезпечення цілісності майна, переданого йому на відповідальне збереження.

Письмові договори про повну матеріальну відповідальність підприємство може укладати з працівниками, що досягли 18 років і займають посади або виконують роботи, безпосередньо пов'язані зі збереженням, продажем (відпуском), перевезенням або застосуванням у процесі виробництва переданих їм цінностей.

Матеріально відповідальні особи повинні регулярно надавати до бухгалтерії у визначений термін усі первинні документи з надходження та вибуття запасів та матеріальний звіт (форма М-19) з відображенням у ньому наявності і руху запасів.

Бухгалтерія повинна забезпечити дотримання правил ведення обліку товарів на складах в строки, що встановлені керівником (власником) підприємства. Бухгалтерія перевіряє отримані первинні документи за формою і змістом, тобто

перевіряється наявність у документі обов'язкових реквізитів, відповідність господарської операції діючому законодавству, логічне ув'язування окремих показників і правильність арифметичних підрахунків. Після перевірки первинних документів складаються облікові реєстри аналітичного і синтетичного обліку.

У процесі побудови системи первинного обліку для управлінських потреб слід орієнтуватися на наступні принципи:

- система повинна бути сфокусована на конкретну особу в управлінській структурі підприємства;
- система повинна вибудовуватися вертикально (зверху вниз), тобто за важливістю і регулярністю надання інформації, потрібної керівникам на кожному з рівнів;
- первинні дані повинні бути систематизовані на етапі їх виникнення;
- первинну інформацію слід робити публічно доступною для всіх зацікавлених споживачів;
- важливо здійснити оптимальне поєднання документального забезпечення управлінських функцій і бездокументального (підготовка документації лише за потребою);
- необхідна оперативність (швидкість і чіткість обробки документації);
- потрібне сучасне технічне і програмне забезпечення.

На підставі всього вищесказаного робимо висновок, що поняття первинної інформації, первинної документації та реєстру в управлінському обліку є ширшими: вони застосовуються як в контексті використання формалізованих документів, які традиційно виступають основою для роботи підприємства, так і специфічних – вони містять вузькоспрямовану інформацію про внутрішні та зовнішні взаємозв'язки підприємства [33].

Включення товарних запасів в структуру товарообігу обумовлюється потребою в забезпеченні нормального процесу обігу товарів.

Стратегічним управлінським обліком вважають особливий спосіб візуалізації існуючих фінансових і облікових проблем підприємства. Його відносять до фінансового аналізу проблем, що піддаються впливу чотирьох факторів (чотирьох «С» – commitment, control, cash (cost), capability) за Б. Райаном.

Згідно кожного різновиду робіт необхідно здійснювати:

- облікову роботу, яка полягає в тому, щоб виконати розробку форм звітності для осіб, які несуть матеріально відповідальність, і керівників центрів відповідальності; створити графік здачі звітності цими особами і впорядкувати облік торгових запасів за центрами відповідальності;
- нормування товарних запасів, слідуючи існуючим техніко-економічним, а також економіко-статистичним, експертним і економіко-математичним методам нормування;
- планування товарних запасів;
- аналітику, яка передбачає: оцінку товарних запасів в динаміці; вивчення факторів, що впливають на зміни в структурі товарних запасів; оцінку асортименту товарних запасів; виявлення ступеня впливу цін на товарні запаси; визначення якості товарних запасів; перевірку оборотності товарних запасів; оцінку ефективності управління товарними запасами; розрахунок витрат на просування товарів;
- оперативне регулювання і контрольну діяльність з фокусом на формування товарних запасів, включаючи такі процедури: організація моніторингу рівня товарних запасів; обчислення оптимального значення даного рівня, а також точки замовлення; оцінка обсягів і причин появи наднормативних товарних запасів; створення ефективної політики реалізації наднормативних запасів.

Схематичне представлення видів робіт наведено в Додаток А.2.3.

У зв'язку з цим управлінський облік для підприємств, які займаються торгівлею, має ключове значення. Причиною тому є динамічність торгової діяльності, яка потребує щоденного прийняття певних управлінських рішень для успішної реалізації стратегії підприємства.

В роботі пріоритетним варіантом для підприємств зі сфери торгівлі вважається та облікова модель, що поєднує в собі елементи інтегрованого й автономного видів щодо здійснення обліку. Що стосується інформації, то для фінансового й управлінського обліку вона формується за єдиним планом рахунків – це позитивно впливає на роботу бухгалтерії, полегшуючи функціональні завдання для її працівників. Поряд з планом будуть використовуватися рахунки-екрани щодо ключових напрямків – це дозволить контролювати дані зони за допомогою управлінського обліку.

Функціональна специфіка підприємств вимагає розробки схеми управлінського обліку товарних запасів і витрат, яка і була представлена в роботі з візуалізацією у Додатку Б.2.3.

Всі представлені вище рахунки та субрахунки можуть бути вивчені з актуальних методичних рекомендацій щодо їх застосування та особливостей відображення операцій, що проводяться.

Висновки за розділом 2

Отже, облік товарів на підприємствах торговельної сфери ведеться через рахунок 28 «Товари». Він також використовується для відображення переміщення товарно-матеріальних цінностей, придбаних для подальшої реалізації без обробки, або для отримання іншого продукту, який зберігає за собою первісну вартість або ціну реалізації. На дебет цього рахунку відображають приріст вартості закуплених (отриманих) товарів, на кредит – зменшення вартості для тих товарів, що були реалізовані (вибули).

Варто відзначити той факт, що даний рахунок переважно використовується підприємствами, що займаються збутом, торговельною

діяльністю або заготівлею, а також організаціями в сфері громадського харчування.

На підприємствах роздрібної торгівлі товари обліковують за ціною продажу, а на оптово-збутових об'єктах – за закупівельною або продажною. Керівник підприємства повинен видати розпорядчий акт, згідно з яким буде встановлена категорія цін, що використовуються при обліку товару протягом звітного року.

Взаємовідносини постачальників і покупців в торговій сфері оформляються за допомогою договорів (контрактів, угод), які містять у собі інформацію про найменування товару, його вартість, технічні й тимчасові умови постачання, порядок здійснення розрахунків, вимоги до якісного рівня, а також відомості про відповідальність, яку несуть сторони в разі порушення договірних умов.

На складських територіях і базі підприємства товари приймаються згідно з рахунком-фактурою або товарно-транспортною накладною, що надаються в якості супровідної документації, якщо при доставці використовується автомобільний транспорт. Виявляючи недостачу, складають акт (комерційний – при використанні залізничного або портового вантажного сполучення; приймальний – якщо втрати товару виявлені вже на складі). На підставі складеного акту можна висувати претензії до винуватця утвореної недостачі (вантажоперевізника, постачальника).

У разі охоплення відразу декількох видів торговельної діяльності підприємству вигідно здійснити розподіл бухгалтерського обліку товарів і фінансових результатів згідно з даними напрямками, а також шляхом проєкції на кожен господарську одиницю окремо.

Розв'язувати проблеми при організації обліку на підприємствах роздрібної торгівлі найкраще шляхом використання відповідних методичних рекомендацій, що дозволяють бухгалтерам забезпечити максимальний ступінь

автоматизації облікового процесу як на складських майданчиках, так і в рамках окремих об'єктів великої мережі роздрібних продажів. В цьому випадку автоматизований складський облік буде ґрунтуватися на обробці первинних документів, а щодо індивідуальних роздрібних точок будуть використовуватися відомості, одержувані з касових апаратів.

Мінімізація трудових витрат при виконанні облікових операцій в торговій сфері забезпечується за рахунок оптимально підібраних (розроблених) програмних засобів, що дозволяють скоротити штатний склад бухгалтерів і, як наслідок, зменшити витрати на утримання даного структурного підрозділу, максимально автоматизувавши процес обліку.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПП " ЛЕССИ "

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку надходження товарів на ПП «ЛЕССИ»

Ринкова економіка України обумовлює формування жорсткого конкурентного середовища для функціонуючих на ринку підприємств, які повинні докладати всіх можливих зусиль, щоб утримувати власні позиції. У свою чергу, таке конкурентне домінування неможливо без створення раціональної системи обліку товарів на підприємстві.

Таким чином, облік товарів неможливий без інформаційного забезпечення тих видів діяльності, які пов'язані з наявністю і рухом товарів. Безпосередньо торговий процес з реалізацією товарів здійснюється різними службами: маркетингові та планові відділи, бухгалтерія тощо. Комплексний облік охоплює всі пересування товарів і процес їх зберігання – від складання заявки на кожен

конкретний товар до їх надходження на підприємство і вживання за призначенням.

Ефективність користування товарними потоками в торговій діяльності багато в чому залежить від організованості та продуманості методики їх обліку/контролю [32, с. 230]. Однак у такої системи управління продажами в рамках торгового підприємства є вагомий недолік – відсутність оперативності. Бухгалтерія переважно закриває рахунки, визначає витрати обігу і фінансовий результат лише наприкінці наступного місяця. Природно те, що в таких умовах реальний прибуток розраховується лише інтуїтивно. Управління підприємством може здійснюватися на підставі відомостей про обсяги продажів і касові доходи роздрібних точок продажів. Виникає об'єктивна потреба в підвищенні оперативності процесу обліку з охопленням нестандартних ситуацій, що відбуваються на підприємстві та пов'язані із заходами, проведеними з метою нарощування рівня продажів. Це вимагає розробки нових внутрішніх форм обліку.

При всебічному розгляді синтетичного узагальнення та аналітичної деталізації облікової інформації слід уважно поставитися до того факту, що бухгалтерський облік не відображає всі необхідні відомості. У нього включаються лише:

- найнеобхідніші аспекти процесу продажів, загальноприйняті для розгляду в якості окремих економічних категорій;
- кількість реалізованих товарів, собівартість їх продажу, обсяги виручки та реальні доходи, оборотні та інші витрати, загальний прибуток і збитки.

Інші поняття і категорії можна віднести до об'єктів обліку лише в разі їх потенційної корисності для споживачів облікової інформації [3, с. 29]. Згідно актуальній методиці обліку операцій, спрямованих на продаж товару, немає можливості для цілісного розгляду даного процесу, а також актуальною

залишається проблема аналітичної деталізації показників, отриманих щодо процесу продажів. При аналітичному обліку операцій, спрямованих на продаж товарів, системою управління повинно забезпечуватися відображення відомостей про отримувані доходи, супутні до них витрати та фінансові результати щодо кожного різновиду реалізованих товарів в контексті товарних груп, брендів компаній і/або постачальників, а також місць реалізації. Оскільки підприємство при таких умовах самотійно виступає в ролі регулятора власної асортиментної, маркетингової та цінової політики, то аналітичні рахунки відкриваються лише в міру виникнення інформаційних потреб при прийнятті рішень щодо вищевказаних проблем. При цьому сучасний підхід до аналітичної деталізації обліку доходів і фінансових результатів діяльності підприємства торгової сфери при реалізації товарів не відповідає інформаційним потребам користувачів, тому його слід удосконалювати. Аналітичний облік необхідно робити більш змістовним, достатнім і відповідним до смислової складової, тобто він повинен забезпечувати можливість для оперативного аналізу зручної та надійної бази при прийнятті ефективних рішень в процесі управління процесами продажу товарів [65].

Важливе питання, яке потребує окремого розгляду та вдосконалення, – це правильність списання собівартості реалізованих товарів підприємствами роздрібною торгівлі. У продажну (роздрібну) вартість товару (крім його первісної ціни) включають:

- ПДВ, що сплачують постачальникам;
- суми торгової націнки, що дозволяють покрити витрати;
- доходи від здійснюваної діяльності.

Товари повинні бути списані з кредиту рахунку 28 «Товари» на дебет рахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів». При цьому враховується фактична собівартість, яка визначається різницею продажною (роздрібною) ціни і суми торгової націнки. При об'єднанні активних субрахунків і контрактивного

пасивного регулюючого субрахунку 285 «Торгова націнка» на рахунку 28 «Товари» відбувається плутанина. У зв'язку з цим доцільно записувати фактичну собівартість реалізованих товарів на субрахунок 902 «Собівартість реалізованих товарів». Тоді списання суми торгової націнки, що відноситься за розрахунком до реалізованих товарів, здійснюється наступним чином: Д-т 285 К-т 902 – на зменшення роздрібної вартості реалізованих товарів. Або за способом сторно: Д-т 902 К-т 285 – на зменшення дебетового обороту субрахунку 902, враховуючи роздрібну вартість товарів [30, с. 251]. При обліку товарів методичними рекомендаціями пропонується використовувати Журнал 5 або 5А, а також Відомість 5.1 обліку руху запасів.

Однак, аналізуючи практичну діяльність підприємств, можна побачити переважання об'єктів узагальнюючих інформацію з первинної документації в бланках «пустографках», які складаються у довільній формі, тому що вести Журнали 5 або 5А, а також заносити дані до відомості 5.1 набагато складніше, зазначені реєстри є досить громіздкими. На практиці їх складання вимагає комплексного підходу із застосуванням різних додаткових вибірок і розрахунків, а також заповнення даних аналітичного обліку в рамках відомості 5.1. Водночас, інформацію синтетичного обліку слід обробляти й узагальнювати, щоб згодом була складена Головна книга фінансової звітності. Очевидно, доцільним буде впровадження форми накопичувальних відомостей для обліку товарних запасів з орієнтиром на відповідні ділянки. Накопичувальні відомості при цьому можуть складатися у спрощеній формі, однак вони будуть відображати детальну інформацію щодо синтетичних субрахунків бухобліку і, як наслідок, стануть підставою для складання тієї самої Головної книги, а також фінансової звітності [49].

Таким чином, актуальна стадія розвитку ринкової економіки ставить перед процесом обліку головну мету, яка полягає в забезпеченні процесу управління продажами товарів гнучкою інформаційною основою, яка

складається з аналізованих даних. Вона сприяє прийняттю ефективних і своєчасних управлінських рішень, спрямованих на (відповідно до функцій управління):

- планування маркетингової діяльності, зокрема заходів, які активізують продажі, і розробки обсягів реалізації;
- раціональну організацію процесів продажу та ефективного управління;
- систему бухгалтерського обліку і внутрішнього аудиту, що будується таким чином, щоб приймалися виключно обґрунтовані управлінські рішення;
- контроль за здійсненням діяльності, спрямованої на реалізацію товарів;
- своєчасну адаптацію підприємства до динамічних змін внутрішнього і зовнішнього середовища;
- зниження ризиків ведення діяльності з продажу товарів;
- забезпечення ефективного розвитку в рамках конкурентного середовища;
- забезпечення відповідності управлінських рішень продажним цілям і загальній стратегії розвитку підприємства;
- мотивацію працівників, відповідальних за продажі, на підвищення ефективності при реалізації їх функціональних обов'язків;
- мотивацію споживчої аудиторії на придбання товарів.

Запропоновані підходи до вдосконалення операцій, спрямованих на здійснення продажів, сприяють повноцінному та об'єктивному відображенню торгової діяльності в бухгалтерського обліку підприємства роздрібної торгівлі. Саме від цього багато в чому залежить ефективність і оперативність прийняття рішень, узгоджених зі стратегією та тактикою розвитку підприємства. Організований належним чином бухгалтерського обліку при реалізації товарів вкрай важливий, якщо потрібно підвищити ефективність роботи підприємств. Це дозволяє

забезпечити своєчасність і повноту розрахунків з бюджетом в рамках податкових зобов'язань і безпосередньо ПДВ.

Відповідно безперебійний робочий процес і успішну реалізацію запланованого товарообігу торговельна мережа може забезпечити, лише маючи в наявності достатній обсяг і асортимент товарів, щоб не тільки задовольняти споживчий попит в конкретний період, а й забезпечувати собі перехідний запас на перспективу. Розміри перехідного запасу переважно залежать від очікуваного обсягу товарообігу, можливостей і стабільності системи поставок, а також від фінансової підготовленості підприємства до здійснення розрахунків за товар. У перехідний запас слід включати так званий страховий запас, який використовується при необхідності задоволення непередбачених динамічних змін попиту або в разі можливих перебоїв в поставках.

Саме тому на підприємстві «Лесси» при здійсненні аналізу товарних запасів вкрай важливо реалізувати аналітичне забезпечення управління запасами в процесі торгово-технологічної діяльності та обґрунтувати нормативну базу, а також стратегію управління запасами на перспективу. Відповідно програма аналізу товарних запасів орієнтована на досягнення мети, пов'язаної з їх контролем. Відповідно до цієї мети формувати запаси слід згідно з існуючими умовами розвитку товарообігу, розміщувати їх в рамках торгової мережі раціонально, а також прагнути приросту інтенсивності обороту.

Аналіз товарних запасів в рамках торгово-технологічних процесів пов'язують з оперативним управлінням цими процесами. Він орієнтований на визначення можливих відхилень у структурі товарних запасів, як в цілому, так і за товарними групами. Відхилення можуть визначатися за нормативами або іншими орієнтирами до термінів внутрішньої звітності, встановлених для підприємства в цілому, чи для його окремих структурних підрозділів. Ключова мета – це з'ясування причин подібних відхилень і оперативне усунення їх негативного впливу на товарообіг.

Обґрунтувати стратегію управління товарними запасами на близьку або віддалену перспективу можна, використовуючи результати оперативного або ретроспективного аналізу впливу забезпеченості товарами у звітному періоді на роздрібний оборот торгового підприємства. При цьому вкрай важливо враховувати цільове призначення товарних запасів, розділяючи їх на запаси поточного зберігання, сезонного накопичення або дострокового завезення.

Аналізуючи товарні запаси, необхідно розмежовувати показники, що стосуються даної категорії, і ті, які відносяться до товарних ресурсів. Товарними запасами визначається загальна маса товарів, що є в роздрібній торговельній та складській мережі в даний час. Товарні ресурси – це вся товарна маса, що була у розпорядженні підприємства при здійсненні господарської діяльності протягом звітного періоду. У зв'язку з цим останні складаються з товарних запасів на початок звітного періоду і всього обсягу товарів, що надходять з освоєних джерел протягом звітного періоду [2].

Вплив кожного показника торгового балансу на обсяг товарообігу визначається методом обчислення різниць між фактичним і плановим або базисним значенням цих величин. Причому знаки до обчислюваних значень відхилення показників підставляються виходячи не з математичних принципів, а на підставі логічних міркувань про характер впливу конкретного фактору. Ці розрахунки проводяться з використанням планових даних і форми № 3-торг «Звіт про продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства».

У табличному вигляді показники торгового балансу вказані з роздрібними цінами. До товарних запасів відносяться всі залишки товару незалежно від цільового призначення, тобто представлення даних здійснюється згідно з формою № 3-торг.

При вивченні табличних значень можна зробити висновок про перевиконання плану роздрібно-товарообігу за рахунок наявного

надпланового надходження товарів (+8,9 тис. грн.). Можливості нарощування товарообігу обмежувалися недостатнім обсягом фактичних товарних запасів щодо нормативного значення на початок року (-0,4 тис. грн.) і надплановим приростом кількості товарів, що вибули з інших причин (+0,4 тис. грн.). Така ефективність при виконанні плану надходження товарів в порівнянні з реалізацією плану товарообігу призводить до появи наднормативних товарних запасів (+3,8 тис. грн.) у кінці року. Це негативно позначається на оборотності товарів.

Ретельніше виконувати аналіз впливу показників товарного балансу на реалізацію плану товарообігу можна, проводячи такі розрахунки з орієнтиром на окремі товари й товарні групи [Додатк А.3.1].

Згідно додатку А.3.1, вплив показників товарного балансу на товарообіг при розгляді окремих товарних груп є неоднозначним. З одного боку негативний ефект надає недолік залишків товару на початок року, а з іншого – наявність наднормативних запасів (при відповідному попиті на них) позитивно впливає на товарообіг.

У ряді випадків для товарної групи не реалізується план надходження товарів. Якщо доповнити цей показник зменшенням обсягу товарних запасів на початок звітного періоду, а в інших групах врахувати підвищення вибуття товарів з інших причин, то очевидним стає сукупний негативний ефект на реалізацію цих товарів. Цей же негативний вплив може виступати в якості обмежувального фактора для обсягу товарообігу в цих групах.

3.2. Удосконалення обліку надходження товарів за умов застосування інформаційних систем і технологій

Формування різних цілей і завдань для торгових підприємств сприяє тому, що при управлінні їх діяльністю і розвитком виникає потреба в

спеціальних знаннях і навичках, методах і прийомах, інформаційній базі, що будуть забезпечувати сукупну ефективність всіх працівників.

При розгляді управлінської системи торгового підприємства слід виділити зростаючу роль застосування ІТ-технологій. Збільшення обсягів товарообігу і фізичне укрупнення торгових підприємств обумовлює безальтернативну потребу у використанні даного елемента. Налаштування автоматизованих управлінських систем дає можливість для полегшення функціональної діяльності, підвищення швидкості обробки інформації, а також усунення можливих перешкод при її передачі [15].

Також повсюдне впровадження автоматизованих систем дозволяє не тільки наростити швидкість здійснюваних всередині підприємства торгово-технологічних процесів, а й оперативно проводити вивчення ринкової кон'юнктури, а потім, як наслідок, миттєво реагувати на актуальні зміни. Обліково-інформаційне забезпечення управлінських процесів на торговому підприємстві в сучасних умовах (при використанні ІТ-технологій) складається з двох ключових компонентів (підсистем): бази даних (БД) і бази знань Додаток А.3.2 [6].

Щоб приймати ефективні та об'єктивні рішення, або просто розуміти справжні масштаби проблеми, слід мати точну, достовірну, оперативну і якісну інформацію. Тому при дослідженні пропонується комплексний підхід до формування системи первинного обліку товарних операцій, що охоплює потреби управлінського процесу. Вона необхідна при створенні якісного інформаційного забезпечення для контролю за товарними операціями на торговому підприємстві.

В додатку А.3.2 відображений процес формування БД інформаційного забезпечення управлінського процесу над торговими операціями.

Пропонована схема формування системи первинного обліку товарних операцій побудована на потребах управлінського процесу в інформації. Вона

включає різні чинники формування середовища на підприємстві, дає можливість для оптимізації інформаційної системи, скорочує тимчасові витрати при підготовці та реалізації управлінських рішень, забезпечує контрольні функції при формуванні інформаційного забезпечення, підвищує рівень ефективності при виконанні торгово-технологічних процесів, а також забезпечує конкурентоспроможність торгового підприємства та умови для його стабільного й ефективного розвитку [42].

Апробацію цих рекомендацій, спрямованих на вдосконалення інформаційного забезпечення управлінського процесу щодо товарних операцій, здійснимо для компанії ПП «Лесси» з метою створення системи первинного обліку і ґрунтуючись на існуючих потребах управління.

ПП «Лесси» реалізує товари для домашніх тварин, в тому числі, здійснюючи оптові продажі для інших об'єктів підприємницької діяльності. На базі підприємства функціонують точки роздрібно́ї торгівлі (магазини), а також інтернет-магазин, окремо розташований офіс, адміністративно-побутові території, приміщення для приймання і складування товарів.

Аналізуючи організаційну структуру, можна констатувати про наявність розгалуженої мережі внутрішніх зв'язків, але процес створення (оформлення), виконання та обліку торгово-технологічних процесів відбувається лише в деяких з них. Процес створення та обробки первинного облікового документа відбувається у відділі роботи з постачальниками, відділі закупок, товарних складах, у виробництві, торговельному залі, відділі продажів та бухгалтерії. Тому, дослідивши торгово-технологічні процеси підприємств торгівлі та їх організаційну структуру, можна сформулювати модель документообігу для підприємств торгівлі (Додаток Б.3.2)

В умовах електронної комерції документообіг має інші властивості, адже використовуються не лише затверджені форми документів, а й різноманітні замовлення, заявки та інформаційні карти. Первинні документи формуються на

основі бланків-заявок, що значно скорочує час на введення та обробку інформаційного забезпечення товарних операцій та формування документів [13].

За результатами аналізу організаційної структури торговельних підприємств та їх торгово-технологічних процесів товароруку пропонуємо схему залучення структурних підрозділів підприємств до кожного окремого торгово-технологічного процесу (Додаток В.3.2)

Серед підрозділів торговельних підприємств необхідно виділити склад, торговельний зал та бухгалтерію, які залучені у всіх торгово-технологічних процесах. Це обумовлюється тим, що склад та торговий зал виконують основні функції торгівлі – придбання та реалізація запасів, а бухгалтерія формує інформаційно-аналітичне забезпечення товароруку [65].

Таким чином, склад та торговий зал надає первинну інформацію про товарорух методом документування, а бухгалтерія забезпечує наступну обробку первинних документів з метою формування інформаційного забезпечення.

Автоматизацію обліку найчастіше починають з процесів операційної діяльності. Для торгівлі однією з найважливіших складових цієї діяльності є організація процесу розрахунків.

Усі приклади наведені з використанням конфігурації "Управління торгівлею для України" 8.2.0.1. Підсистема "Взаєморозрахунки"

Підсистема обліку взаєморозрахунків і кредитування – одна з центральних в "1С:Підприємства 8.0". Для забезпечення актуального стану цієї підсистеми використовується інформація підсистем закупівель, продажів, складського обліку, обліку коштів [13].

На функціональній схемі (Додаток Г.3.2) зверху символічно показана вхідна інформація, доступна в інформаційній базі. Вважатимемо, що замовлення по операційній діяльності (про закупівлі товарів для торгівлі) до цього моменту вже введені в підсистемі закупівель. Ліворуч показано

інформацію, що надходить з терміналів служб підприємства, праворуч – записи, що можуть бути згенеровані в підсистемі фінансового обліку, знизу – вихідна інформація. Передбачено такі стадії.

1. Введення документів на постачання послуг і покупки, що не стосуються операційної діяльності. Це здійснюється через термінали служб, у веденні яких перебувають відповідні бюджети.
2. Введення інформації про надходження товарів. Це робиться з терміналу складу. В оператора є можливість бачити всі відкриті замовлення постачальників (з урахуванням кількості товарів, які надійшли за ними раніше при часткових постачаннях). Залежно від регламенту перевіряється відповідність отриманого й замовленого товару. Введення інформації про надходження товарів завершується оформленням надходження товарів. (Варіанти: нестача, повернення, прихід без документів, надходження на збереження і консигнацію – будуть розглянуті в обліку складу).
3. Введення інформації про рахунки-фактури, що надійшли від постачальників, здійснюється з терміналу фінансового відділу. Зіставляється з інформацією про відкриті замовлення.
4. Аналіз інформації про терміни оплати. При підготованні платіжних документів автоматично перевіряються критичні параметри, встановлені в договорі з постачальником. "Схвалені" платіжні доручення та їх реєстр можна надрукувати.
5. Надходження інформації про оплату через термінали бухгалтерії.
6. Контроль стану заборгованостей. Для цього є великий набір звітів про залишки й обороти взаєморозрахунків (Додаток Г.3.2), стан замовлень, рухи за ними, заборгованості за періодами та термінами (рис. 3.4). Можна скористатися універсальними звітами, що настроюються, які також дозволяють представляти інформацію за допомогою діаграм.

Аналіз стану замовлення і стану взаєморозрахунків з контрагентом викликається також з екранних форм відповідних документів.

Остатки и обороты: Взаиморасчеты компании с контрагентами

Период: 2003 г.
 Отбор: Контрагент одно из: [ВестФудТрейд, Сан Хосе Фудс Украина, УкрСнабСБелт]
 Показатели: Сумма в валюте упр. учета
 Группировки: Контрагент, Сделка

Группировки	На начало	Приход	Расход	На конец
Итого:		23 955,72	46 039,53	-22 083,81
ВестФудТрейд	14 579,78	27 681,39		-13 301,61
УкрСнабСБелт	9 375,94	18 158,14		-8 782,20
Счет фактура полученный 00000003 от 07.07.2003 10:48:00		9 375,94	15 304,89	-5 928,95
Счет фактура полученный 00000015 от 11.07.2003 11:07:22			2 853,25	-2 853,25

<< Назад Далее >> Сформировать Закрыть

Рис. 3.1 Вигляд вікна електронного документу 1С:8 інтерфейс залишків та оборотів

Джерело: [на основі даних програми 1С:8.2]

Таким чином, видно, що з однією й тією самою інформацією в системі (паралельно або послідовно) працюють кілька служб підприємства (постачання, фінансова служба, склад, збут, бухгалтерія). Це ставить серйозніші завдання організації облікового процесу, про які дещо пізніше.

Спочатку поговоримо про організацію взаєморозрахунків. Особливості обліку взаєморозрахунків полягають у наступному:

- Проблема 1. Середньому, а тим більше великому підприємству важко без торгового оточення своїх юридичних і фізичних осіб. Це явище люди з гумором обізвавали словом "холдинг". Причому лапки помітні навіть на слух.

Матеріальний потік належить одній організації, а фінансовий починається і закінчується за межами її рахунків. Але при цьому стоїть завдання враховувати весь процес загалом.

Нова організація даних дозволяє це підтримувати, розглядаючи для управлінського обліку як свою компанію, так і контрагентів у вигляді групи юридичних і фізичних осіб загалом. (До речі, тепер в описі ви помітите, що слово "фірма" для свого підприємства замінено на слово "компанія"). Усі

документи виписуються від імені тих підприємств (осіб), які юридично виступають продавцями (покупцями).

Облік паралельно ведеться у валюті, яку ви приймаєте як базову, а також у будь-якій іншій валюті взаєморозрахунків, що є в довіднику "Валюти".

- Проблема 2. Традиційно для системи "1С" обов'язковим документом обліку взаєморозрахунків є "Договор". У ньому задаються контрольовані параметри заборгованості (сума і припустиме відстрочення заборгованості).

У цьому документі передбачено варіанти обліку розрахунків По договору в цілому або за угодами, яких може бути кілька в межах одного договору.

На рис.3.5 можна побачити, що за одним з контрагентів ведеться облік у рамках договору, а за другим ("УкрПостачЗбут") - за угодами. Перший варіант означає, що будуть сумуватися всі документи в рамках договору, другий варіант дозволяє контролювати взаєморозрахунок за кожною з угод.

Рис.3.2 Вигляд вікна електронного документу 1С:8 інтерфейс формування договору взаєморозрахунків

Джерело: [на основі даних програми 1С:8.2]

В обох випадках фіксуються взаєморозрахунки за договорами, угодами і навіть розрахунковими документами. Це дозволяє фіксувати утворення (погашення) боргів за договором (договором та угодою) саме за тими

документами, проведення яких і привело до їх виникнення. При цьому автоматично відслідковується часткове погашення (у порядку FIFO і переплати).

- Проблема 3. При розрахунку з покупцем дебіторська заборгованість автоматично контролюється при оформленні документів відвантаження. Товар не повинен бути відвантажений, якщо заборгованість за попередні відвантаження більше зазначеної в договорі або якщо перевищено зазначений там само припустимий термін. (Припустимий термін припускає відвантаження тільки при повній оплаті попередніх поставок).

При розрахунку з постачальником дебіторська заборгованість постачальника контролюється при оформленні платежів (фінансовим відділом).

Рішення про умови роботи з контрагентом приймається заздалегідь. Якщо виникають проблеми з контрольованими параметрами заборгованості, система сповіщає про це.

Ми бачимо, що з однією інформацією в загальній системі працюють різні служби. На одну покладено прийняття рішення, на іншу - контроль. Це ставить перед нами завдання, якому ми раніше приділяли порівняно мало уваги - адміністрування системи.

Відобразимо поділ функціональних обов'язків. У чому ж відмінність технологій обліку на маленькому і великому підприємствах? Є три основні відмінності:

- чіткий поділ обов'язків персоналу;
- формалізація документообігу;
- організація внутрішнього контролю.

Чим крупніше підприємство, тим більше помилки в цій галузі впливають на результат діяльності. Розділяють, формалізують і організують, за рахунок організаційних заходів та методів адміністрування програмної системи.

Навіть якщо ви не будете безпосередньо займатися адмініструванням системи, загальні можливості уявляти треба. Адже питання "навіщо забороняти доступ", "які права потрібні" лежать не в площині роботи самої системи, а впливають із завдання управлінського обліку і внутрішнього контролю. Знати про ці завдання може економіст-керівник. На великих підприємствах інформацією про поділ обов'язків, доступ до економічної інформації, підпорядкованість володіє фінансовий директор.

Висновки за розділом 3

Отже, система "1С:Підприємство 8.0" залишилася коробковим продуктом. Це означає, зокрема, й те, що достатня кількість користувачів спробують освоїти його самостійно або з мінімальним залученням фахівців-консультантів.

Особливістю автоматизованих систем є те, що вони тільки відпрацьовують ті рішення, які прийняті поза системою і формалізовані. Тобто обліковий процес спочатку розробляється, потім упроваджується (часто у вигляді "пілотного" проекту), і лише потім автоматизується.

Тому непогано почати хоча б із самостійного попередпроектного дослідження підприємства. Наприклад, зробити це можна в галузі взаєморозрахунків, щоб уявити собі, що ми хочемо. Починають зазвичай з операційної діяльності (для торгівлі це власне купівля, продаж, взаєморозрахунки) і з опису обов'язків персоналу.

Удосконалена організаційна структура ПП «Лесси» – це упорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, між якими сформувалися стійкі відносини, що забезпечують ефективне функціонування та розвиток підприємства як єдиного цілого. Крім цього, є можливість забезпечення торгово-технологічних процесів відповідними формами первинної облікової інформації та створення документообігу. Торгівельне підприємство повинно враховувати оптимальну кількість підрозділів, крізь які проходить кожен документ, мінімальний термін його перебування в підрозділі. В умовах

електронної комерції формування первинних облікових документів на підприємстві «Лесси» при здійсненні аналізу товарних запасів вкрай важливо реалізувати аналітичне забезпечення управління запасами в процесі торгово-технологічної діяльності та обґрунтувати нормативну базу, а також стратегію управління запасами на перспективу. Програма аналізу товарних запасів орієнтована на досягнення мети, пов'язаної з їх контролем. Відповідно до цієї мети формувати запаси слід згідно з існуючими умовами розвитку товарообігу, розміщувати їх в рамках торгової мережі раціонально, а також прагнути приросту інтенсивності обороту.

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами проведеного дослідження можемо сформулювати такі висновки:

1. Ключове значення при організації обліку товарів, що поступають на торгове підприємство, має правильність оформлення документації. Порядок складання актів приймання і інших супровідних документів залежить від особливостей самого процесу надходження товарів:

- кінцева точка поставки (склад постачальника або покупця);
- різновиди прийнятих товарів (в тарі, без тари);
- способи доставки тощо.

Торгівельні підприємства закупають товари за відпускними (договірними) цінами зі сплатою ПДВ. Постачальник (продавець) повинен надавати покупцю (отримувачу) податкову накладну (на підставі його вимоги) з підписом уповноваженої особи.

У бухобліку торгових підприємств надходження товарів оформляється наступним чином.

- 1) На дебет рахунку «Товари» (субрахунок №1 «Товари на складах») робиться запис з вартістю товарів (закупівельні ціни).
- 2) Рахунок «Торгова націнка» використовується в якості регулювального щодо субрахунку «Товари на складах». Його застосовують для того, щоб мати уявлення про реальну вартість товарів, врахованих по ціні продажу.
- 3) Оприбуткування тари відображається у вигляді окремого запису.
- 4) Транспортні витрати торгового підприємства, що не входять у вартість товарів, також окремо записують на витрати обороту.

2. При організації аналітичного обліку товарів на базах або складських майданчиках можна використовувати один з наступних підходів:

- порційний (враховується кожна партія товарів, що поступають);
- сортовий (товари враховуються згідно сортаменту);
- оперативно-бухгалтерський.

Матеріально-відповідальні особи щоденно (або у встановлені терміни) повинні надавати до структурного підрозділу бухгалтерії товарні звіти, вказуючи в них залишки запасів на початок та кінець дня (по видам і сортам), а також відображаючи обсяги прибуття і витрат.

3. Об'єктом дослідження в роботі є одне з київських приватних підприємств «Лесси». Частка прибутку у виручці від реалізації зросла на 0,03 відсотка, що дозволило, при загальному рості виручки від реалізації товарів на 55,6 відсотка, одержати 28,6 тис. грн. прибутку у звітному році. Базове приватних підприємств «Лесси» пройшло шлях становлення на ринку, знайдено декілька постійних контрагентів, постійно вивчаються ринкові тенденції та зміни попиту. Все це дає змогу говорити про добрі подальші перспективи діяльності приватних підприємств «Лесси».

Проаналізувавши структуру товарообороту, можна зробити висновок, що в цілому спостерігається позитивна тенденція змін в обсязі товарообігу. Протягом періоду цей показник зріс на 158,5 тис. грн., що склало 55%. У структурі товарообігу переважають канцтовари, обсяги реалізації яких складають близько 65 % товарообігу. Серед паперової продукції факсів папір займає найменшу питому вагу. За період, що аналізується, у структурі асортименту значних структурних зрушень не відбувалося.

4. За результатами аналізу можна зробити висновок про позитивну тенденцію зростання товарообороту. Зокрема, найвищі показники (базисні та ланцюгові) спостерігались у 3 кварталі: абсолютний приріст – 79,3 і 86,3 тис. грн.; темпи приросту – 127,29 і 6,88%. Найменший абсолютний приріст мав місце у 2-му кварталі в порівнянні з 1-м: 49,3 тис. грн.

У цілому така динаміка товарообігу може, бути зумовлена підвищенням попиту населення на товари підприємства, наприклад, через сезонність продажу, покращання умов обслуговування, відсутність у цій місцевості аналогічного магазину тощо.

Процес «засмічення» інформаційних потоків непотрібною, зайвою інформацією – негативне явище, з яким необхідно вести боротьбу, визначаючи центри відповідальності створення інформації та зміцнюючи контроль за дотримання принципів документування. Рішенням проблеми є створення раціонального графіка документообігу, в якому необхідно виділити місця створення, контролю документування, обробки та зберігання облікових форм.

5. Удосконалення процесу обліку надходження товару - це не тільки можливість ефективного спрощення контрольних функцій над даним видом витрат, а й шлях до вибору кращих постачальників, а також до налагодження партнерських відносин, необхідних для організації транспортування запасів. Все це можливо за рахунок більш детального аналізу витрат. Покращувати контроль за рівнем ТЗВ можна, здійснюючи облік не над

всією сукупністю матеріальних витрат, як це відбувається в бухгалтерській діяльності багатьох підприємств, а за статтями, рекомендованими для структурної деталізації ТЗВ. Як було сказано раніше, це зробить калькуляцію витрат на заготівлю і транспортування запасів прозоріше. Отримувані результати стануть об'єктивніше, а також буде надано позитивний вплив на методику управлінського обліку. Запропоновані в роботі заходи щодо вдосконалення обліку витрат, пов'язаних з рухом виробничих запасів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрос С. В. Теоретико-методологічні аспекти обліку і аналізу виробничих запасів у фінансово-господарській діяльності підприємств: монографія / С. В. Андрос. - К.: УБС НБУ, 2011.-239 с.
2. Атамас П. Й. Фінансовий облік I: навч. посіб.: роб. зошит / П. Й. Атамас, О. О. Лисиченко, Л. П. Максимова; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. - Дніпропетровськ: Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2014. - 118 с.
3. Барановська С.П. Обліково-аналітичне забезпечення як невід'ємна складова управління підприємством // Вісник національного університету «Львівська політехніка» № 722 Менеджмент та підприємництво в управлінні: етапи становлення і проблеми розвитку: – Львів: Вид-во Львівська політехніка, 2012. – 415 с.
4. Бачинський В.І., Загорський В.С. Проблеми структури інформаційної системи господарського обліку та шляхи їх вирішення //Вісник Львівської комерційної академії. – Серія економічна, випуск 16. – Львів: Львівська комерційна академія, 2012. – С. 9–15.

5. Башинська І. О. Теоретичні основи розробки та комерціалізації механізму просування на ринок нових товарів виробничих підприємств: монографія / І. О. Башинська, Н. С. Поповенко ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ін-т бізнесу, економіки та інформ. технологій, Каф. обліку, аналізу та аудиту, Каф. економіки п-в. - Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2012.- 191с.

6. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія. - К.: Ніка - Центр, Ельга, 2012. - 527 с. 3

7. Бегларашвілі О., Кулік А., 2018, РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ В УКРАЇНІ: ДИНАМІКА ЗМІН - URL: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2018/03/05.pdf>

8. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / [Л. В. Нападовська, А. В. Алексєєва, О. А. Бакурова та ін.]; за заг. ред.: Л. В. Нападовська; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К.: КНТЕУ, 2012. - 396 с.

9. Герасименко Т. О. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / Герасименко Т. О., Мазуренко О. М.; Львів. комерц. акад. - Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. - 318 с.

10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15>

11. Грабова Н.М. Бухгалтерський облік у торгівлі: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / Н.М. Грабова, В.М. Добровський; За ред. М. В. Кужельного. – К.: А. С. К., 2004. – 800 с. – (Економічна освіта).

12. Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельної діяльності: [нав.посіб.] / Б.В. Гринів. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

13. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Для студентів ВНЗ / Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. ; Терноп. Нац.. Екон. Ун-т. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – 383 с.

14. Економіка малого підприємства: [навч. посіб.] / Т. Г. Васильців, О. І. Ляш, Н. Г. Міценко; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К.: Знання, 2013.

– 446 с. - URL: http://pidruchniki.com/ekonomika/ekonomika_malogo_pidpriyemstva_-_vasiltsiv_tg.

15. Економічна енциклопедія, політична економіка, Гл. ред. А.М. Румянцев. - И. перед. 2012р.. - 672 с.

16. Економічна теорія: політична економія: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Зверякова. - Одеса: Атлант, 2014. – 338 с.

17. Економічний аналіз в підприємствах торгівлі та харчування: навч. посіб. / Гаркуша [та ін.] Над. М. - Х.: ХДУХТ, 2012. - 265 с.

18. Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [М. В. Румянцев [та ін.]] ; Держ. вищ. навч. закл. "Донец. нац. техн. ун-т". - Донецьк : НОУЛІДЖ. Донец. від-ня, 2014. - 297 с.

19. Економічний аналіз: [навчальний посібник] / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. – ОНЕУ, 2015. – 312 с.

20. Енциклопедія бухгалтерських проведення // Практичне керівництво «Бібліотека баланс». – 2016. № 10. – 126 с.

21. Жарська І.О. Практикум з маркетингу: теоретичні основи, тести, завдання.: навч. посіб. / І. О. Жарська. – Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2016. – 284 с.

22. Жовновач Р.І. Про впорядкування факторів формування конкурентоспроможності підприємства. Ефективна економіка: електрон. наук. фахове вид. 2011. № 5

23. Загальна характеристика діяльності підприємств товарообороту оптового торговельного підприємства - URL: http://pidruchniki.com/1730062742569/ekonomika/osoblivosti_analizu_tovarooborotu_optovogo_torgovelnogo_pidpriyemstva

24. Запаси : П(С)БО 9, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246. – К., 1999.

25. Інструкція № 291 Мінфіну України від 30.11.99 р. «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0892-99>

26. Карпова В. Транспортно-заготівельні витрати: загальні правила обліку, 2017р. - URL: <https://ibuh.info/transportno-zagotivelni-vitrati-zagalni-pravila-obliku>

27. Кащена Н.Б, Носач Н.М. Облік реалізації товарів в підприємствах торгівлі, 2016р. - URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/154.pdf

28. Квач Я.П. Облік руху товарів: нормативно-правові аспекти / Я.П. Квач, О.І. Дроздова // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2015. – Вип. 2. – С. 135–143. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2015_2_18.

29. Коверда А.В. Проблемні питання аналізу показників діяльності торговельних підприємств / А.В. Коверда // Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструмента ефективності діяльності суб'єктів господарювання : [монографія] / за ред. Н.А. Волкової. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – С. 124-133.

30. Кодекс про адміністративні правопорушення від 07.12.84 р. № 8073-Х

31. Кокиза Г.Ю. Надходження товарів: обліковий аспект та основні напрямки аналізу / Г.Ю. Кокиза // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Випуск 10. Частина 3. – С. 179-181.

32. Конституція України, Верховна Рада (ВР) України 28.06.96 р. - - URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2002_10_24/kd0005.html

33. Костюченко В. Облік запасів за національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку // Бухгалтерський облік та аудит. - 2010. - № 5. - С. 23-54.

34. П.О. Куцик, О.М. Мазуренко Методи розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах - URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www-lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/K6_Upravlinnia_vytratamy.pdf

35. Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи. - Житомир.: ЖІТІ, 2015. - 384 с.
36. Марченко О. І. Економічний аналіз: навч. посіб. [для студ. екон. спец.] / О. І. Марченко; Терноп. нац. екон. ун-т. - 2-ге вид., без змін. - Тернопіль: Крок, 2010. – 473 с.
37. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 - URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_021
38. Морозова Н. І. Бухгалтерський облік у торгівлі: навч. посіб. / Н. І. Морозова, О. В. Фоміна ; Київ. Нац.. Торг.-екон. Ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 315 с.
39. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підручник / Л. В. Нападовська; Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. - 2-ге вид., доопрацьов. та допов. - К.: КНТЕУ, 2010. - 647 с.
40. Облік на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства: Навч. посіб. / Л.В. Нападовська, А.В. Алексеєва, О.А. Бакурова. О.Г. Веренич. Ш. Морозова, А.П. Шаповалова, В.М. Горностаєва; та заг. ред. Л.В. Нападовської. - К.: Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2015р. – 378 с.
41. Пилипенко А.А. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань: Монографія / А.В. Пилипенко, І.П. Дзьобко, О.В. Писарчук, за заг. ред. докт. екон. наук, доцента Пилипенко А.А. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 344 с.
42. Податковий кодекс від 02.12.2010 № 2755-- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>
43. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства Фінансів (МФ) України від 24.05.95 р. № 88 – - URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/reg704?an=16&ed=2010_06_07

44. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестач, знищення (псування) матеріальних цінностей, постанова КМ України від 22.01.96 р. № 116 - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/116-96-п>

45. Посібник з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами України / Під ред. С.Я. Зубілевич, І.Ю. Кравченко, О.О. Прокопенко, Д.Г. Школьніков, Н.С. Юревич. - К.: «Укрпапір», 2012. - 472 с.

46. Прауде В.Р., Білий О.Б. Маркетинг: Навч. посіб. - К.: Вища школа, 2015. - 256 с.

47. Про аудиторську діяльність: Закон України постанова ВР України від 22.04.93 р. (із змінами) - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12/ed20180106>

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99р. №996-XIV - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

49. Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей: Закон України від 06.06.95 № 217/95-ВР - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/95-вр>

50. Про господарські товариства: Закон України постанова ВР України № 769 / 97 23.12.97 р - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

51. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" Мінфін України; Наказ, Положення від 10.08.2000 № 193 - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/z0515-00/ed20130809/sp:max25>

52. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів від 10 січня 2007 року № 2 - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0002201-07>

53. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.13 г. № 73. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13>

54. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» Мінфін України; Наказ, Положення від 29.11.1999 № 290 - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0860-99>

55. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Мінфін України; Наказ, Положення від 20.10.1999 № 246 – - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0751-99>

56. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Мінфін України; Наказ, Положення від 31.12.1999 № 318 – - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00/ed19991231>

57. Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, від 15.06.2006 № 833 - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/833-2006-п>

58. Сердюк В. М. Облік і звітність в оподаткуванні: підруч. Для студ. Напряму підготов. «Облік і аудит» вищ. Навч. Закл. / В. М. Сердюк; Донец. Нац. Ун-т, Облік.-фін. Ф-т. – Донецьк: ДонНУ, 2012. – 370 с.

59. Статистичний щорічник України за 2016 році. Київ : Держ. служба статистики України. 2017. 610 с.

60. Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку: монографія / [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; за ред. Ф. Ф. Бутинця; Вінниц. Фінанс.-екон. Ун-т, Житомир. Наук. Бух. Шк. – Житомир: Рута, 2014. – 378с.

61. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. І. Дацій, О. О. Шевченко, Н. О. Шевченко та ін.; Акад. муніцип. упр. - Дніпропетровськ: Біла, 2014. - 235 с.

62. Тринька Л. Я. Економічний аналіз : навч.-метод. посіб. / Л. Я. Тринька,

О. В. Липчанська (Іванчук). - Київ : Алерта, 2013. - 568 с.

63. Фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / [Л. В. Нападовська, А. В. Алексєєва, О. А. Бакурова та ін.]; за заг. ред. Л. В. Нападовської; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ: КНТЕУ, 2013. - 699 с.

64. Хоменко Н.В., Карпенко О.В., Верига Ю.А. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: Монографія. - Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. - 153с.

65. Цивільний кодекс України від 16.01.03 № 435-IV – - URL: https://protocol.ua/ru/tsivilniy_kodeks_ukraini/

66. Шафранова Г. Формування вартості запасів (частина 1) // Баланс. - 2000. - № 13. - С. 16-20.

ДОДАТКИ

Додаток А

Динаміка товарообороту підприємств роздрібної торгівлі (крім торгівлі автомобілями, мотоциклами та пальним) в Україні у 2010, 2014–2016 рр. (млн грн)

Товарооборот	2010	2014	2015	2016	2016 до 2010 %
1	2	3	4	5	6
Усього: у тому числі підприємств, що торгують переважно:	188837,8	211073,6	376279,0	430602,6	228,0
Продовольчими товарами у неспеціалізованих магазинах	85619,5	147606,4	177996,2	204168,9	238,5
Продовольчими товарами у спеціалізованих магазинах	4574,6	6805,1	6673,1	7319,1	160,0
Непродовольчими товарами у неспеціалізованих магазинах	7973,2	12972,6	14856,8	18315,0	229,7
Непродовольчими товарами у спеціалізованих магазинах	90002,0	153562,7	175525,8	198306,6	220,3
Поза магазинами	668,5	1126,8	1227,1	2492,3	372,8

Роздрібний товарооборот на 1 особу за місцем розташування і структурою, грн

Джерело: [7]

Додаток Б

Індекс фізичного обсягу роздрібногo товарообороту продовольчих товарів

Рік	Індекс фізичного обсягу роздрібногo товарообороту продовольчих товарів
2010	105.8 %
2011	113,7 %
2012	112.3 %
2013	106.1 %
2014	96.8 %
2015	82.4 %
2016	101.5 %
2017	106.0 %
2018	105.8 %

Джерело: [7]

Додаток В

Характеристика

діючої нормативно - правової бази з обліку надходження товарів та розрахунків з постачальниками

№ з/п	Нормативний документ	Проблемні питання	При розкритті яких методів в роботі доцільно використовувати.
1	2	3	4
1	Конституція України, Верховна Рада (ВР) України 28.06.96 р. [32]	Право здійснення господарської діяльності	Абстрактно-логічний
2	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [10]	Регулювання торговельної діяльності	Абстрактно-логічний
3	Податковий кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI [3]	Регулювання оподаткування торговельної	Абстрактно-логічний

		діяльності	
4	Цивільний кодекс України від 16.01.03 № 435-IV [65]	Право здійснення господарської діяльності громадянами	Абстрактно-логічний
5	Кодекс про адміністративні правопорушення від 07.12.84 р. № 8073-X [30]	Відповідальність за правопорушення у торговельній діяльності	Абстрактно-логічний
6	Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей: Закон України від 06.06.95 № 217/95-ВР [50]	Визначення збитків у процесі здійснення торговельної діяльності	Аналізу
7	Про господарські товариства: Закон України постанова ВР України № 769 / 97 23.12.97 р [50]	Регулювання діяльності ТОВ	Абстрактно-логічний
8	Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Мінфін України; Наказ, Положення від 20.10.1999 № 246 [55]	Питання обліку, оцінки та визнання товарних запасів	Аналізу та синтезу

Продовження додатку В

1	2	3	4
9	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 [37]	Питання обліку, оцінки та визнання товарних запасів	Аналізу та синтезу
10	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99р. №996-XIV [48]	Загальні питання здійснення бухгалтерського обліку в ТОВ	Абстрактно-логічний
11	Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів від 10 січня 2007 року № 2 [52]	Питання обліку товарних запасів	Абстрактно-логічний
12	Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" Мінфін України; Наказ, Положення від 10.08.2000 № 193 [51]	Питання обліку валютних різниць при здійсненні торгівлі із зарубіжними партнерами	Вибірковий
13	Про аудиторську діяльність: Закон України постанова ВР України від 22.04.93 р. [47]	Питання проведення аудиту на підприємстві	Абстрактно-логічний
14	Порядок визначення розміру збитків від	Регулювання питань	Аналізу

	розкрадання, нестач, знищення (псування) матеріальних цінностей, постанова КМ України від 22.01.96 р. № 116 [44]	визначення розміру завданих збитків підприємству	
15	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства Фінансів (МФ) України від 24.05.95 р. № 88 [44]	Регулювання порядку ведення документації	Абстрактно-логічний
16	Інструкція № 291 Мінфіну України від 30.11.99 р. «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [25]	Питання висвітлення обліку	Абстрактно-логічний
17	Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на [...] Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, від 15.06.2006 № 833 [57]	Регулювання торговельної діяльності	Вибірковий
18	Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» Мінфін України; Наказ, Положення від 29.11.1999 № 290 [54]	Питання визнання доходів	

Продовження додатку В

1	2	3	4
19	Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.13 г. № 73. [53]	Питання загального порядку ведення облікової політики	Абстрактно-логічний
20	Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Мінфін України; Наказ, Положення від 31.12.1999 № 318 [56]	Питання визнання витрат	Абстрактно-логічний

Джерело: [авторська розробка]

Огляд спеціальної літератури з питань обліку і аналізу надходження товарів та
розрахунків з постачальниками

№ з/п	Джерело	Проблемні питання	Використання в роботі для удосконалення обліку, аналізу і аудиту
1	2	3	4
1.	Андрос С. В. Теоретико-методологічні аспекти обліку і аналізу виробничих запасів у фінансово-господарській діяльності підприємств: монографія / С. В. Андрос. - К.: УБС НБУ, 2011.-239 с. [1]	Питання надходження товарних запасів в складі виробничих запасів	1 розділ
2.	Атамас, П. Й. Фінансовий облік I [Текст]: навч. посіб.: роб. зошит / П. Й. Атамас, О. О. Лисиченко, Л. П. Максимова; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. - Дніпропетровськ: Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2014. - 118 с. [2]	Розглянуто питання обліку надходження товарів торговельного підприємства	2 розділ
3.	Башинська, І. О. Теоретичні основи розробки та комерціалізації механізму просування на ринок нових товарів виробничих підприємств [Текст] : монографія / І. О. Башинська, Н. С. Поповенко ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ін-т бізнесу, економіки та інформ. технологій, Каф. обліку, аналізу та аудиту, Каф. економіки п-в. - Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2012.- 191 с. [5]	Висвітлено загальні питання обліку надходження товарів, облік втрат від уцінки, недостачі і псування ТМЦ, викладено порядок розподілу та списання витрат.	2 розділ
4.	Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія. - К.: Ніка - Центр, Ельга, 2015 - 527 с. [6]	Дослідження економічної категорії надходження «товарів»	1 розділ
5.	Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві [Текст]: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / [Л. В. Нападовська, А. В. Алексєєва, О. А. Бакурова та ін.]; за заг. ред.: Л. В. Нападовська; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К.: КНТЕУ, 2012. - 396	Питання обліку надходження товарів та їх документального оформлення	2 розділ

с. [8]		Продовження додатку Г	
1	2	3	4
6.	Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник. - 2-е изд., пере раб, и доп. - М.: Гардарики, 2015. - 296 с. [21]	Розкрито питання економічної сутності надходження товарів	1 розділ
7.	Герасименко, Т. О. Аналіз господарської діяльності [Текст]: навч. посіб. / Герасименко Т. О., Мазуренко О. М.; Львів. комерц. акад. - Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. - 318 с. [9]	Питання аналізу забезпечення підприємства надходженням товарних запасів	3 розділ
8.	Гудзь, Н. В. Бухгалтерський облік [Текст] : навч. посіб. Для студентів ВНЗ / Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. ; Терноп. Нац. Екон. Ун-т. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – 383 с. [13]	Питання обліку надходження товарів та їх документального оформлення	2 розділ
9.	Гурова, К. Д. Анализ хозяйственной деятельности предприятия Украины [Текст]: экспресс-курс: [учеб. пособие: для студентов высш. учеб. заведений] / К. Д. Гурова, В. И. Ганин. - Х.: С.А.М., 2013. - 151 с. [22]	Питання аналізу забезпечення підприємства товарними запасами	1 розділ
10.	Економічний аналіз в підприємствах торгівлі та харчування [Текст] : навч. посіб. / Гаркуша [та ін.] Над. М. - Х. : ХДУХТ, 2012. - 265 с. [17]	Питання аналізу технології надходження товару	3 розділ
11.	Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємства [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [М. В. Румянцев [та ін.]] ; Держ. вищ. навч. закл. "Донец. нац. техн. ун-т". - Донецьк : НОУЛІДЖ. Донец. від-ня, 2014. - 297 с. [18]	Питання аналізу ефективності господарської діяльності підприємства	3 розділ
12.	Костюченко В. Облік запасів за національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку // Бухгалтерський облік та аудит. - 2015. - № 5. - С. 23-54. 87 [33]	Питання обліку товарними запасами	1 розділ
13.	Курило А.В. Порівняння особливостей обліку товарів в оптовій та роздрібній торгівлі. :Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/ [34]	Питання концептуальних засад обліку та оприбуткування надходження товарів	1 розділ

Продовження додатку Г

1	2	3	4
14.	Марченко, О. І. Економічний аналіз [Текст]: навч. посіб. [для студ. екон. спец.] / О. І. Марченко; Терноп. нац. екон. ун-т. - 2-ге вид., без змін. - Тернопіль: Крок, 2010. - 473 с. [36]	Питання аналізу товарних запасів та їх руху	3 розділ
15.	Морозова, Н. І. Бухгалтерський облік у торгівлі [Текст] : навч. посіб. / Н. І. Морозова, О. В. Фоміна ; Київ. Нац. Торг.-екон. Ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2013. - 315 с. [38]	Питання обліку товарних запасів та заборгованості перед постачальниками	2 розділ
16.	Нападовська, Л. В. Управлінський облік [Текст]: підручник / Л. В. Нападовська; Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. - 2-ге вид., доопрацьов. та допов. - К.: КНТЕУ, 2010. - 647 с. [39]	Питання обліку надходження товарів в управлінні підприємством	2 розділ
17.	Посібник з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами України / Під ред. С.Я. Зубілевич, І.Ю. Кравченко, О.О. Прокопенко, Д.Г. Школьніков, Н.С. Юревич. - К.: «Укрпапір», 2002. - 472 с. 148 [45]	Облік, надходження товарних запасів	1 розділ
18.	Сердюк, В. М. Облік і звітність в оподаткуванні [Текст]: підруч. Для студ. Напрямку підготов. «Облік і аудит» вищ. Навч. Закл. / В. М. Сердюк; Донец. Нац. Ун-т, Облік.-фін. Ф-т. - Донецьк: ДонНУ, 2012. - 370 с. [58]	Питання оподаткування операцій при надходженні товарі	2 розділ
19.	Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку [Текст]: монографія / [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; за ред. Ф. Ф. Бутинця; Вінниц. Фінанс.-екон. Ун-т, Житомир. Наук. Бух. Шк. - Житомир: Рута, 2014. - 378 с. [60]	Питання оподаткування операцій при надходженні товарі	2 розділ
20.	Теорія економічного аналізу [Текст]: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. І. Дай, О. О. Шевченко, Н. О. Шевченко та ін.; Акад. муніцип. упр. - Дніпропетровськ: Біла, 2014. - 235 с. [61]	Аналіз ефективності використання товарних запасів підприємства	3 розділ
21.	Торговое дело: экономика, маркетинг, организация: Учебник / Под общ. Ред. проф. Л.А. Брашка и проф. Т.П. Данько. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА - М,	Визначення та класифікація товарів	1 розділ

2015. - 560 с. 190 [23]		
-------------------------	--	--

Продовження додатку Г

1	2	3	4
22.	Тринька, Л. Я. Економічний аналіз [Текст] : навч.-метод. посіб. / Л. Я. Тринька, О. В. Липчанська (Іванчук). - Київ : Алерта, 2013. - 568 с. [62]	Аналіз забезпечення та руху товарних запасів на підприємстві	3 розділ
23.	Трояновский Математическое моделирование в менеджменте. Учеб. Пособие 2-е изд., испр. и доп. - М.: Изд-во РДЛ, 2000. - 256 с. 191 [14]	Класифікація товарів	1 розділ
24.	Фінансовий облік [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / [Л. В. Нападовська, А. В. Алексеева, О. А. Бакурова та ін.]; за заг. ред. Л. В. Нападовської; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ: КНТЕУ, 2013. - 699 с. [63]	Питання оподаткування операцій при надходженні товарі	2 розділ
25.	Хоменко Н.В., Карпенко О.В., Верига Ю.А. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: Монографія. - Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. - 153 с. [64]	Питання економічної сутності товарних запасів та їх оцінки	1 розділ
26.	Шафранова Г. Формування вартості запасів (частина 1) // Баланс. - 2014. - № 13. - С. 16-20. [66]	Дослідження формування надходження товарів	1 розділ
27.	34. П.О. Куцик, О.М. Мазуренко Методи розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах [34]	Фінансовий облік надходження товарів	2 розділ

Джерело: [авторська розробка]

Додаток Д

Серія А00	СВІДОЦТВО	№ 697725
	ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ	
	ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	
	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО	
	"ЛЕССИ"	
Ідентифікаційний код юридичної особи	22939628	
Місцезнаходження юридичної особи	03035, М.КИЇВ, ВУЛИЦЯ УРИЦЬКОГО, БУДИНОК 27/5, КВАРТИРА 65	
Місце проведення державної реєстрації	СОЛОМ'ЯНСЬКА РАЙОННА У МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ	
Дата проведення державної реєстрації	28.12.1994	
Підстава (підстави) заміни свідоцтва про державну реєстрацію	частина друга Прикінцевих положень Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців"	
Дата заміни свідоцтва про державну реєстрацію	06.12.2007	

Продовження додатку Д

№ 1062

Номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про заміну свідоцтва про державну реєстрацію **1 073 120 0000 014612**

Державний реєстратор **НИКІТЧУК Т. І.**

М.П.

ВИДАНО Згідно з постановою № 1062
від 10.04.2019 р.
печаткою право виступлення
ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА
ІСТАНОВЛЕНА
працівник: [signature]

Джерело

: [документи надані ПП «Лесси»]

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підприємство «Лесси» створено відповідно до Конституції України, Цивільного і Господарського кодексів України та інших чинних нормативно-правових актів України. Підприємство є юридичною особою (Додаток Д) із відокремленим майном, правом від свого імені укладати угоди, набувати майнових та немайнових прав, нести обов'язки, виступати в суді (господарському чи третейському) в якості однієї зі сторін або третьої особи тощо. Товариство набуває статусу юридичної особи з дня його державної реєстрації. Підприємство територіально знаходиться у м. Києві.

Предметом діяльності Товариства є: роздрібна та оптова торгівля.

Керівником підприємства є директор, який виконує основні функції бізнес-адміністрування, Заступник директора виконує адміністративно-господарські функції. У період відсутності директора він також виконує частину його обов'язків.

Наведемо характеристику основних показників фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства. З цією метою було використано інформацію з річної фінансової звітності підприємства за 2014-2018 рр. Приклади фінансових звітів наведено у Додатку Ж.

Динаміку показників доходів, витрат та фінансових результатів досліджуваного підприємства наведено у табл. Е.1.1

Як ми бачемо з даних табл. Е.1.1, обсяги чистого доходу підприємства збільшились на 8663 тис. грн. (+50%) у період з 2014 по 2018 рр., а у 2018 році проти рівня з 2017-го року відбулося зростання чистого доходу підприємства на 7790 тис. грн. (42,6%). Обсяги чистого прибутку підприємства «Лесси» у період з 2014 по 2018 роки зріс на 4265 тис. грн. (+183%). Зростання чистого прибутку відбулося за рахунок розширення обсягів діяльності. У 2018 році порівняно з 2017 роком чистий прибуток збільшився на 3822 тис. грн (138%).

Продовження додатку Е
Таблиця Е.1.1

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ПП «Лесси»

Показники	Роки					Відхилення за 2014- 2015 рр.		Відхилення за 2015- 2016 рр.		Відхилення за 2016- 2017 рр.		Відхилення за 2017- 2018 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	17425	19148	20123	18298	26088	1723	9,9	975	5,1	-1825	-9,1	7790	42,6
Інші операційні доходи	808	1520	789	692	594	712	88,1	-731	-48,1	-97	-12,3	-98	-14,2
Інші доходи	18	23	31	42	54	5	27,8	8	34,8	11	35,5	12	28,6
Разом доходи	18251	20691	20943	19032	26736	2440	13,4	252	1,2	-1911	-9,1	7704	40,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	14491	15915	14752	15123	18204	1424	9,8	-1163	-7,3	371	2,5	3081	20,4
Інші операційні витрати	902	1525	1103	501	452	623	69,1	-422	-27,7	-601	-54,5	-49	-9,8
Інші витрати	20	23	43	30	41	3	14,8	20	87,6	-13	-29,8	11	35,1
Разом витрати	15413	17463	15898	15654	18697	2050	13,3	-1565	-9,0	-243	-1,5	3043	19,4
Фінансовий результат до оподаткування	2838	3228	5045	3378	8039	390	13,8	1817	56,3	-1668	-33,1	4661	138,0
Податок на прибуток	511	581	908	608	1447	70	13,8	327	56,3	-300	-33,1	839	138,0
Чистий прибуток (збиток)	2327	2647	4137	2770	6592	320	13,8	1490	56,3	-1368	-33,1	3822	138,0

Джерело: [складено автором на основі додатку Ж]

Продовження додатку Е

Зростання чистого прибутку у 2018 році порівняно з 2017 роком було зумовлено зростанням доходів та витрат, але доходи зростали швидше, порівняно з витратами. Обсяги поточних зобов'язань мали тенденцію до скорочення.

Динаміку показників обсягу активів підприємства наведено у табл. Е.1.2

Таблиця Е.1.2

Динаміка обсягу активів ПП «Лесси» за 2014-2018 рр.

Показники	Роки					Відхилення за 2014-2015 рр.		Відхилення за 2015-2016 рр.		Відхилення за 2016-2017 рр.		Відхилення за 2017-2018 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I. Необоротні активи													
Основні засоби:	1920	1678	2250	1590	1199	-242	-12,6	572	34,1	-660	-29,3	-391	-37,2
первісна вартість	3697	3323	3966	3427	4058	-374	-10,1	643	19,4	-539	-13,6	631	18,4
знос	1777	1645	1716	1837	2859	-132	-7,4	71	4,3	121	7,1	1022	55,6
Усього за розділом I	1920	1678	2250	1590	1199	-242	-12,6	572	34,1	-660	-29,3	-391	-37,2
II. Оборотні активи													
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	263	274	268	258	245	11	4,3	-6	-2,3	-10	-3,7	-13	-4,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1	-	1	2	1	-1	-100,0	1	-	1	155,0	-1	-60,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	26	4	2	50	2	-22	-85,2	-2	-50,5	48	2531,7	-48	-96,5
Гроші та їх еквіваленти	57	7	73	39	26	-50	-87,0	66	942,9	-34	-46,6	-13	-33,3
Витрати майбутніх періодів	50	63	50	49		13	26,0	-13	-20,6	-1	-2	-49	-100,0
Інші оборотні активи	10	4	10	11	12	-6	-60,1	6	145,5	0	3,9	1	11,6
Усього за розділом II	407	352	404	409	286	-55	-13,5	52	14,9	4	1,1	-124	-30,2
Баланс	2327	2030	2654	1999	1485	-297	-12,8	625	30,8	-656	-24,7	-514	-25,7

Джерело: [складено автором на основі додатку Ж]

Продовження додатку Е

Як свідчать дані табл. Е.1.2, обсяг активів досліджуваного підприємства за 2014-2015 рр. скоротився на 297 тис. грн переважно за рахунок зменшення необоротних активів на 242 тис. грн та оборотних активів на 55 тис. грн. У 2015-2016 рр. зниження вартості активів було зумовлене також скороченням обсягу необоротних активів на 12,6 тис. грн та оборотних активів на 13,5 тис. грн. Рекордним було зниження обсягу активів у 2017-2018 рр. – на 514 тис. грн або на 25,7%. Зменшення відбулося переважно за рахунок скорочення вартості необоротних активів на 391 тис. грн. У структурі активів підприємства переважала частка необоротних активів, що зумовлено специфікою його діяльності (рис. Е.1.3).

Рис. Е.1.3. Динаміка структури активів ПП «Лесси» за 2014-2018 рр.

Джерело: [узагальнено автором на основі додатку Ж]

Варто відмітити, що на власний капітал припадало 65-98% від загальної вартості капіталу. На поточні зобов'язання припадало відповідно 2-35% від вартості суми балансу. Особливе зростання частки власного капіталу відбулося у 2016-2018 роках – на 16%.

Продовження додатку Е

Надалі варто проаналізувати основні показники рентабельності, фінансового стану та ділової активності підприємства. Динаміку показників рентабельності наведено у табл. Е.1.4.

Таблиця Е.1.4

Динаміка показників рентабельності діяльності та використання ресурсів підприємства «Лесси»

Показники	Роки					Абсолютне відхилення			
	2014	2015	2016	2017	2018	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Рентабельність власного капіталу, %	166	160	208	136	396	-6	48	-72	260
Рентабельність активів, %	100	122	177	119	378	22	55	-58	259
Рентабельність наданих послуг, %	16	17	28	18	36	1	11	-10	18
Рентабельність витрат, %	15	15	26	18	35	0	11	-8	18

Джерело: [складено автором на основі додатку Ж]

Варто додати, що динаміка показників рентабельності мала позитивний характер. Рівень віддачі власного капіталу мав позитивну тенденцію. Подібну динаміку мав показник рентабельності активів, яка мала тенденцію до зростання на 279% у період 2014-2018 рр., та на 259% у період 2017-2018 рр. Рівень рентабельності виготовленої продукції (наданих послуг) мав тенденцію до зростання на 20% у період 2014-2018 рр., та на 18% у період 2017-2018 рр.

Розглянемо динаміку показників, що характеризують фінансовий стан досліджуваного підприємства (табл. Е.1.5).

Таблиця Е.1.5

Показники, що характеризують фінансовий стан, платоспроможність та ділову активність підприємства «Лесси»

№ з/п	Показники	Нормативні значення	За період					Відхилення абсолютне	
			2014	2015	2016	2017	2018	2018 / 2014	2018 / 2017

Продовження додатку Е
Продовження таблиці Е.1.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>1. Показники ліквідності</i>									
1.1.	Коефіцієнт покриття	> 1	0,50	1,43	0,89	3,31	9,91	9,40	6,60
1.2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,50	1,43	0,89	3,31	9,91	9,40	6,60
1.3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0 ()	0,07	0,03	0,16	0,32	0,92	0,85	0,59
1.4.	Чистий оборотний капітал (гр. од.)	> 0)	-399	107	-51	286	257	656	-29
<i>2. Показники фінансової стійкості</i>									
2.1.	Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,65	0,88	0,83	0,94	0,98	0,33	0,04
2.2.	Коефіцієнт фінансування	< 1	0,35	0,12	0,17	0,06	0,02	-0,33	-0,04
2.3.	Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	> 0,1	-0,98	0,30	-0,13	0,70	0,90	1,88	0,20
2.4.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	-0,26	0,06	-0,02	0,15	0,18	0,44	0,02
<i>3. Показники ділової активності</i>									
3.1.	Коефіцієнт оборотності активів	Збільшення	7,5	8,8	8,6	7,9	15,0	7,5	7,1
3.2.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Збільшення	18,0	65,2	32,7	124,0	674,2	656,2	550,3
3.3.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Збільшення	66,3	69,9	75,2	71,0	106,4	40,1	35,4
3.4.	Період погашення дебіторської заборгованості (дні)	Зменшення	5,4	5,1	4,8	5,1	3,4	-2,0	-1,7

Продовження додатку Е
Продовження таблиці Е.1.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.5.	Період погашення кредиторської заборгованості (дні)	Зменшення	19,9	5,5	11,0	2,9	0,5	-19,4	-2,4
3.6.	Коефіцієнт оборотності запасів	Збільшення	-	-	-	-	-		
3.7.	Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Збільшення	9,0	10,6	10,2	9,5	18,7	9,7	9,2
3.8.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Збільшення	12,4	11,6	10,1	9,0	15,7	3,2	6,7

Джерело: [складено автором на основі додатку Ж]

Стан поточної платоспроможності ПП «Лесси» характеризується обсягом грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства на певну дату порівняно з розміром зобов'язань та платежів, які на цю дату необхідно здійснити. Ліквідність ПП «Лесси» формується на основі можливості та тривалості трансформації потенціалу досліджуваного підприємства в грошову форму своїх оборотних активів, що є у підприємства для виконання поточних боргових зобов'язань. Стан ліквідності ПП «Лесси» характеризує можливість виконання зобов'язань з повернення позикового капіталу за рахунок наявних обігових активів, та час, потрібних для цього. Управління ліквідністю та платоспроможністю ПП «Лесси» відбувається шляхом дотримання певних пропорцій між обсягом формування матеріальних обігових активів, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами підприємства.

З таблиці Е.1.5 видно, що значення коефіцієнта загального покриття на підприємстві упродовж 5 років коливалося в межах 0,5-9,91 пункти. Нормативне значення даного показника становить 1,5-2. Тобто, можна

стверджувати, що рівень платоспроможності підприємства є дуже високим, оскільки оборотні

Продовження додатку Е
активи майже у дев'ять разів перевищують обсяги поточних зобов'язань. Коефіцієнт проміжного покриття коливався в аналогічних межах і мав тенденцію до зростання упродовж 5 років. Тобто, підприємство має достатній обсяг середньоліквідних активів для погашення своїх поточних зобов'язань. Рівень абсолютної ліквідності також перебував в межах норми (0,2 пункти). Його значення коливалося в межах 0,92 пункти.

Значення коефіцієнта фінансової автономії становили у 2018 році 98, тобто активи підприємства були профінансовані за рахунок власного капіталу на 98%.

При цьому 2 % в обсязі фінансування активів займали позикові ресурси. Рівень забезпеченості підприємства власними оборотними активами був достатньо високим і становив наприкінці 2018 року 0,90. Значення коефіцієнта фінансового левеґіду не є високим, оскільки підприємство фінансується переважно за рахунок власних оборотних активів.

Отже, у даному питанні було проаналізовано показники фінансово-господарської діяльності та особливості управління на ПП «Лесси». Обсяги діяльності підприємства збільшились на 8663 тис. грн. (+50%) у період з 2014 по 2018 рр., а у 2018 році проти рівня з 2017-го року відбулося зростання чистого доходу підприємства на 7790 тис. грн. (42,6%). Обсяги чистого прибутку підприємства ПП «Лесси» у період з 2014 по 2018 роки зріс на 4265 тис. грн. (+183%). Рівень віддачі власного капіталу мав позитивну тенденцію. Подібну динаміку мав показник рентабельності активів, яка мала тенденцію до зростання на 279% у період 2014-2018 рр., та на 259% у період 2017-2018 рр. Рівень рентабельності наданих послуг мав тенденцію до зростання на 20% у період 2014-2018 рр., та на 18% у період 2017-2018 рр. Підприємство має достатній обсяг середньоліквідних активів для погашення своїх поточних

зобов'язань. Рівень абсолютної ліквідності також перебував в межах норми (0,2 пункти). Його значення коливалося в межах 0,92 пункти.

Додаток Ж

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: «Лесси»

28.12.1994

Територія: Україна

за ЄДРПОУ

22939628

Організаційно-правова

за КОАТУУ

форма господарювання: товариство з обмеженою
відповідальністю

за КОПФГ

62.01

Вид економічної діяльності: діяльність у сфері
торгівлі

за КВЕД

47.76

Середня кількість працівників, осіб: 10

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 02183, м.Київ, вул. Урицького, буд. 27/5

1801006

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за ДКУД

на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	1964	1920
первісна вартість	1011	3644	3697
знос	1012	1680	1777
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1964	1920
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	271	263

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		1
у тому числі з податку на прибуток	1136		

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3	26
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	41	57
Витрати майбутніх періодів	1170	56	50
Інші оборотні активи	1190	7	10
Усього за розділом II	1195	378	407
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2342	2327

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	112	112
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1175	1408
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	1287	1520
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1051	803
розрахунками з бюджетом	1620	2	1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2	3
Усього за розділом III	1695	1055	807

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2342	2327

Продовження додатку Ж

2. Звіт про фінансові результати
за 2014 р.

Форма № 2-м

1801007

Код
за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	17 425	15 683
Інші операційні доходи	2120	808	727
Інші доходи	2240	18	16
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	18 251	16 426
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	14 491	13 042
Інші операційні витрати	2180	902	812
Інші витрати	2270	20	18
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	15 413	13 872
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2 838	2 554
Податок на прибуток	2300	511	460
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 327	2 094

Керівник

Будяк С.В.

Головний бухгалтер

-

Продовження додатку Ж

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: «Лесси»

Територія: Україна

Організаційно-правова

форма господарювання: товариство з обмеженою
відповідальністюВид економічної діяльності: діяльність у сфері
комп'ютерного програмування

Середня кількість працівників, осіб: 10

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 02183, м.Київ, вул. Урицького, буд. 27/5

за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

28.12.1994

22939628

62.01

47.76

1801006

1. Баланс

на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1-м

Код за
ДКУД

Актив	Код рядк а	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		-
Основні засоби:	1010	1920	1678
первісна вартість	1011	3697	3323
знос	1012	1777	1645
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1920	1678
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	263	274

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1	
у тому числі з податку на прибуток	1136		

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	26	4
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	57	7
Витрати майбутніх періодів	1170	50	63
Інші оборотні активи	1190	10	4
Усього за розділом II	1195	407	352
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2327	2030

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	112	112
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1408	1673
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	1520	1785
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	803	243
розрахунками з бюджетом	1620	1	1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	3	1
Усього за розділом III	1695	807	245

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2327	2030

Продовження додатку Ж

2. Звіт про фінансові результати
за 2015 р.

Форма № 2-м

1801007

Код
за
ДК
УД

Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічни й період попередньо го року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 148	17 425
Інші операційні доходи	2120	1 520	808
Інші доходи	2240	23	18
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	20 691	18 251
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	15 915	14 491
Інші операційні витрати	2180	1 525	902
Інші витрати	2270	23	20
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	17 463	15 413
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3 228	2 838
Податок на прибуток	2300	581	511
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 647	2 327

Керівник

Будяк С.В.

Головний бухгалтер

-

Продовження додатку Ж

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: «Лесси»

Територія: Україна

Організаційно-правова

форма господарювання: товариство з обмеженою
відповідальністюВид економічної діяльності: діяльність у сфері
комп'ютерного програмування

Середня кількість працівників, осіб: 10

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 02183, м.Київ, вул. Урицького, буд. 27/5

за
ЄДРПОУза
КОАТУУза
КОПФГ

за КВЕД

28.12.1994

22939628

47.76

1801006

1. Баланс

на 31 грудня 2016 р.

Форма №
1-мКод за
ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	1678	2250
первісна вартість	1011	3323	3966
знос	1012	1645	1716
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1678	2250
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	274	268

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		1
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4	2
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	7	73
Витрати майбутніх періодів	1170	63	50
Інші оборотні активи	1190	4	10
Усього за розділом II	1195	352	404
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2030	2654

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	112	112
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1673	2086
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	1785	2198
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	243	451
розрахунками з бюджетом	1620	1	2
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1	3
Усього за розділом III	1695	245	456
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2030	2654

Продовження додатку Ж

2. Звіт про фінансові результати
за 2016 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	20 123	19 148
Інші операційні доходи	2120	789	1 520
Інші доходи	2240	31	23
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	20 943	20 691
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	14 752	15 915
Інші операційні витрати	2180	1 103	1 525
Інші витрати	2270	43	23
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	15 898	17 463
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	5 045	3 228
Податок на прибуток	2300	908	581
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	4 137	2 647

Керівник

Будяк
С.В.

Головний бухгалтер

-

Продовження додатку Ж

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: «Лесси»

Територія: Україна

Організаційно-правова

форма господарювання: товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності: діяльність у сфері комп'ютерного програмування

Середня кількість працівників, осіб: 10

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 02183, м.Київ, вул. Урицького, буд. 27/5

за
ЄДРПОУ
за
КОАТУУ
за
КОПФГ
за КВЕД

28.12.1994

22939628

47.76

1801006

1. Баланс

на 31 грудня 2017 р.

Форма №
1-мКод за
ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	
Основні засоби:	1010	2250	1590
первісна вартість	1011	3966	3427
знос	1012	1716	1837
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	2250	1590
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги

1125

268

258

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1	2
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2	50
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	73	39
Витрати майбутніх періодів	1170	50	49
Інші оборотні активи	1190	10	11
Усього за розділом II	1195	404	409
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2654	1999

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	112	112
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2086	1763
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	2198	1875
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	451	122
розрахунками з бюджетом	1620	2	1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	3	1
Усього за розділом III	1695	456	124

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2654	1999

Продовження додатку Ж

2. Звіт про фінансові результати
за 2017 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 298	20 123
Інші операційні доходи	2120	692	789
Інші доходи	2240	42	31
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	19 032	20 943
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	15 123	14 752
Інші операційні витрати	2180	501	1 103
Інші витрати	2270	30	43
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	15 654	15 898
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3 378	5 045
Податок на прибуток	2300	608	908
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 770	4 137

Керівник

Будяк
С.В.

Головний бухгалтер

-

Продовження додатку Ж

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: «Лесси»

28.12.1994

Територія: Україна

за
ЄДРПОУ

22939628

Організаційно-правова

за
КОАТУУформа господарювання: товариство з обмеженою
відповідальністюза
КОПФГВид економічної діяльності: діяльність у сфері
комп'ютерного програмування

за КВЕД

47.76

Середня кількість працівників, осіб: 9

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 02183, м.Київ, вул. Урицького, буд. 27/5

1801006

1. Баланс

Форма №
1-м

Код за ДКУД

на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	1590	1199
первісна вартість	1011	3427	4058
знос	1012	1837	2859
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1590	1199
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	258	245
---	------	-----	-----

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2	1
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	50	2
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	39	26
Витрати майбутніх періодів	1170	49	
Інші оборотні активи	1190	11	12
Усього за розділом II	1195	409	286
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1999	1485
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	112	112
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1763	1345
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	1875	1457
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	122	27
розрахунками з бюджетом	1620	1	1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1	
Усього за розділом III	1695	124	28

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	1999	1485

Продовження додатку Ж

2. Звіт про фінансові результати
за 2018 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	26 088	18 298
Інші операційні доходи	2120	594	692
Інші доходи	2240	54	42
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	26 736	19 032
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	18 204	15 123
Інші операційні витрати	2180	452	501
Інші витрати	2270	41	30
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	18 697	15 654
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	8 039	3 378
Податок на прибуток	2300	1 447	608
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	6 592	2 770

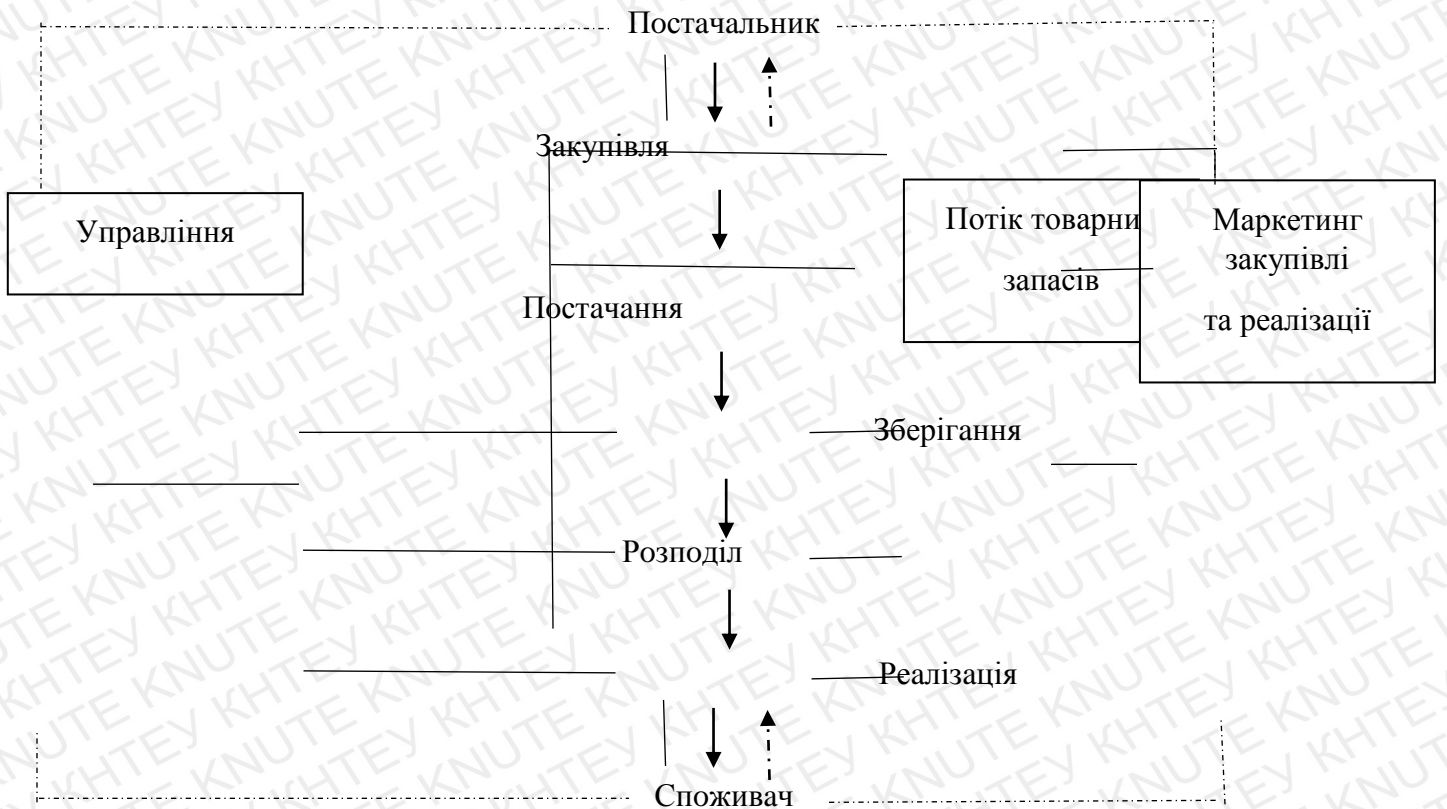
Керівник

Головний бухгалтер

Будяк
С.В.

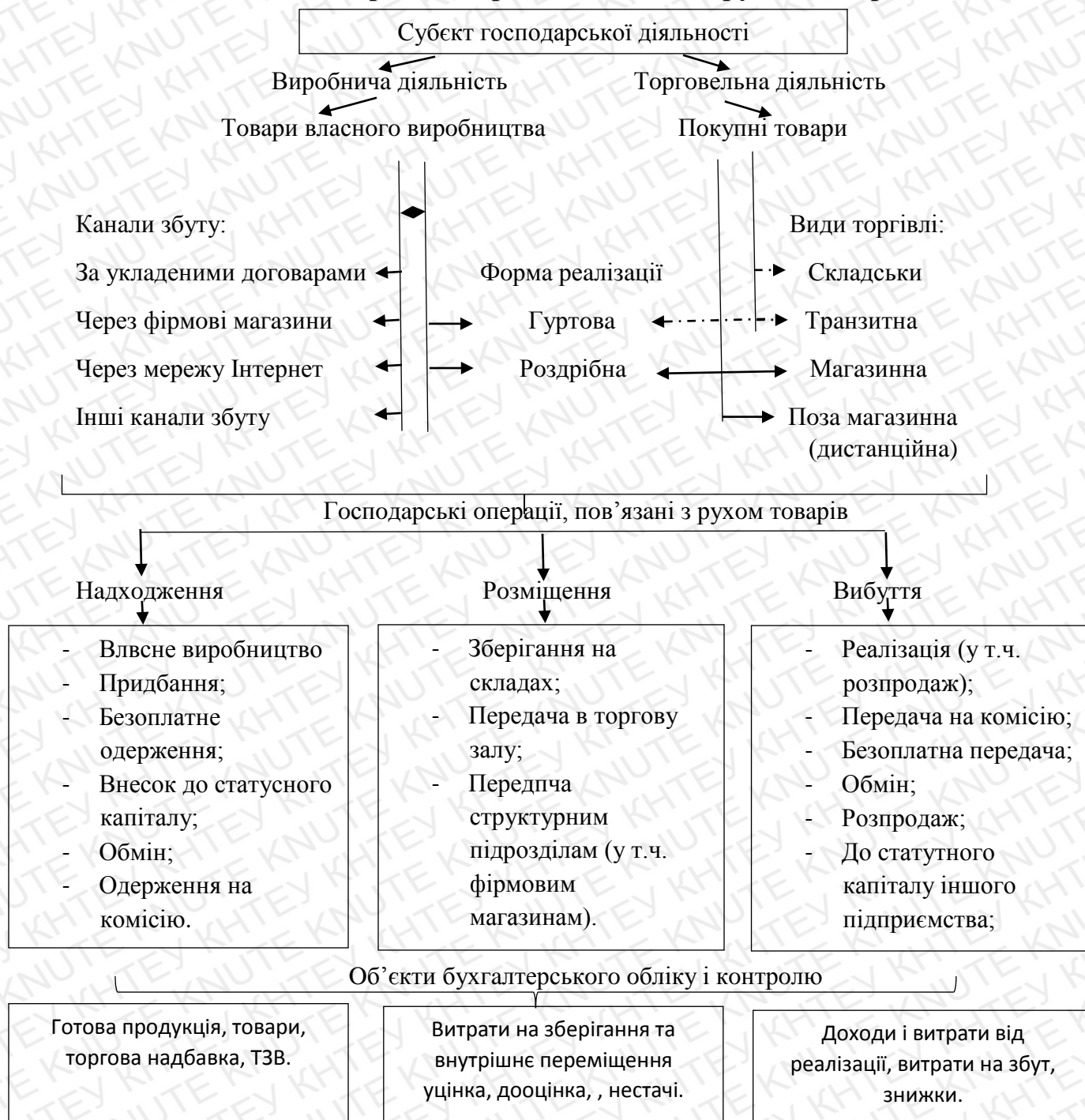
-

Рух товарів від постачальника до споживача

Джерело: [53]

Додаток А.1.2

Господарські операції, пов'язані з рухом товарів

Джерело: [26]

Додаток А.2.1

Складові первинної вартості товарів

включає:	не включає:
<ul style="list-style-type: none"> • суми, що виплачуються за договором з постачальником (продавцем) без непрямих податків; • суми непрямих податків, що нараховуються при закупівлі товару (невідшкодовуваних); • суми ввізного мита (імпорт); • транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ); • втрати та нестачі товарів, передбачені • нормами природних збитків і виявлені при оприбуткування (якщо збитки сформувалися в процесі транспортування); • інші витрати, які відносяться до процедури закупівлі та переведення товару у стан, придатний до використання підприємством. 	<ul style="list-style-type: none"> • втрати та нестачі товару, що знаходяться за нормативними обмеженнями; • фінансові втрати (витрати на оплату відсотків та інші витрати, пов'язані із запозиченням); • витрати на збут; • витрати на забезпечення відділів постачання та інших аналогічних служб; • різниці валютних курсів, що виникають при фінансових розрахунках, виконуваних в процесі взаємодії з іноземними постачальниками; • витрати пов'язані із закупівлею іноземної валюти для проведення подальших розрахункових операцій; • загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з товарообігом в рамках діяльності підприємства.

Джерело: [40]

Додаток А.2.2

**Облік придбання товарів підприємством роздрібною торгівлі за
даними ПП «Лесси»**

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків за нормами		Кореспонденція рахунків на прикладі ПП «Лесси»		Сума, грн.
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	Перераховано постачальнику передоплату вартості товарів	371	311	371	311	24000,00
2	Відображено суму ПДВ (до отримання зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	644	644/2	644	4000,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ (отримано податкову накладну, зареєстровану в ЄРПН)	641/ПДВ	644/1	641/ПДВ	644/2	4000,00
4	Оприбутковано придбані товари	281	631	281	631	20000,00
5	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ	644	631	644	631	4000,00
6	Здійснено залік заборгованостей	631	371	631	371	24000,00
7	Передано товари зі складу до торговельного залу	282	281	282	281	20000,00
8	Нараховано торгіву націнку на товар (умовно — 14000,00 грн.)	282	285	282	285	14000,00

Джерело: [40 та данні надіні ПП «Лесси»]

Додаток Б.2.2

Відображення у бухгалтерському обліку розрахунків за претензіями

Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1. Перераховано з поточного рахунка постачальнику попередню оплату за товар	3 000	371	311
2. Відображено податковий кредит з ПДВ	500	641	644
3. Оприбутковано кількість товару, що фактично надійшла від постачальника	2 100	281	631
4. Списано податковий кредит з ПДВ за товаром, що фактично надійшов	420	644	631
5. На суму нестачі пред'явлено претензію постачальнику, у тому числі. ПДВ	480	374	631
6. Здійснено взаємозалік заборгованостей	3 000	631	371
1-й варіант: повернення грошей на поточний рахунок			
1. Задоволено претензію, повернуті гроші постачальником на поточний рахунок	480	311	374
2. Здійснено коригування ПДВ (методом сторно)	80	641	644
2-й варіант: допостачання товарів за претензією			
1. Оприбутковано товари від постачальника	400	281	374
2. Списано податковий кредит з ПДВ	80	644	374
3-й варіант: розгляд справи в господарському суді			
1. Вирішено справу судом на користь постачальника	480	949	374
2. Здійснено коригування ПДВ (методом сторно)	80	641	644

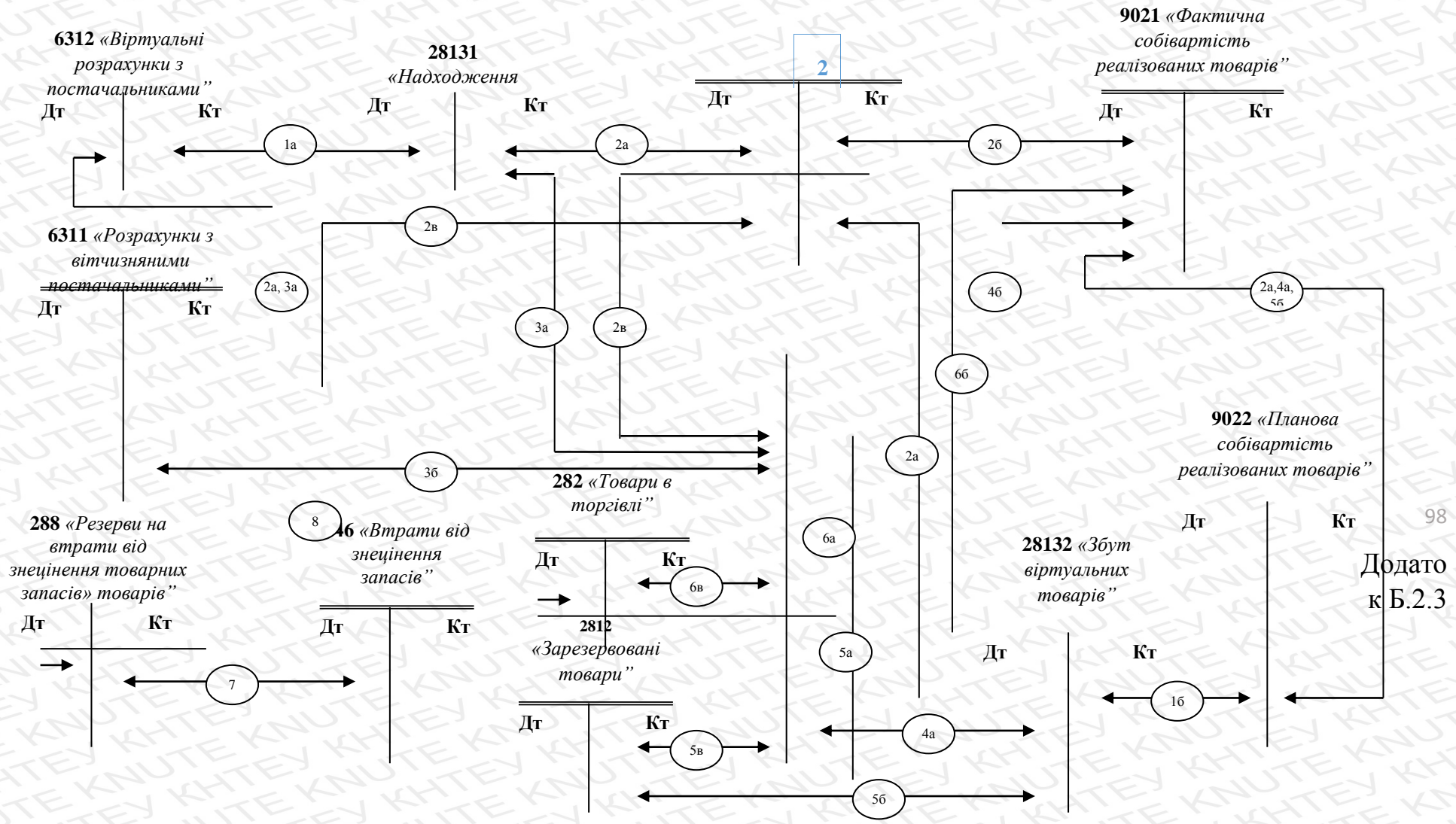
Джерело: [40]

Етапи проведення оперативного управлінського обліку руху товарних запасів

Джерело: [39]

Схема в управлінні процесами обліку та руху товарних запасів

- 1) облік очікуваних події, пов'язаних: а) з надходженням товарів, б) з реалізацією товарів;
- 2) облік здійснених транзитних операцій: а) як виконання договірних зобов'язань, б) незапланованої раніше; в) відміна доставки товару покупцеві;
- 3) облік надходження товарів на склад: а) заплановане, б) незаплановане;
- 4) облік реалізації товарів покупцеві: а) запланована, б) незапланована;
- 5) облік зарезервованих товару: а) резервування товарів, б) реалізація зарезервованого товару, в) зняття резервування товару у випадку не виконання договірних зобов'язань;
- 6) облік товарів у продажу: а) передача товару менеджером, б) реалізація зразка товару менеджером, в) повернення товару менеджером на склад;
- 7) нарахування резерву на втрати від знецінення товарних запасів;
- 8) списання товару та анулювання резерву.

Додаток А.3.1

Таблиця А.3.1

Розрахунок впливу показників товарного балансу на виконання плану
роздрібного товарообороту ПП «Лесси» у 2018 році

Показники	За планом	Фактично	Відхилення(+, -)	Вплив фак- торів (+, -)
Залишки товарів на початок року	146,5	146,9	-0,4	-0,4
Надійшло товарів за рік	1467,6	1476,5	+8,9	+8,9
Інше вибуття товарів	1,6	2,0	+0,4	-0,4
Залишок товарів на кінець року	801,20	805,0	+3,8	+3,8
Роздрібний товарооборот	431,9	443,8	+11,9	+11,9

Таблиця А.3.2

Товарний баланс роздрібної торгівлі ПП «Лесси» з товарних груп за
звітний рік тис. грн..

Товари і товарні групи	Залишки товарів на поч року		Надійшло товарів		Реалізовано товарів		Інше вибуття товарів		Залишки товарів на кін. року		Відхилення від плану реалізації товарів				
	за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично	всього	у тому числі за рахунок зміни			
												залишків	Находже	іншого	Залишків
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Товар 1	0,2	0,1	9,2	9,5	9,1	9,2	-	-	0,3	0,4	+0,1	-0,1	+0,3	-	-0,1

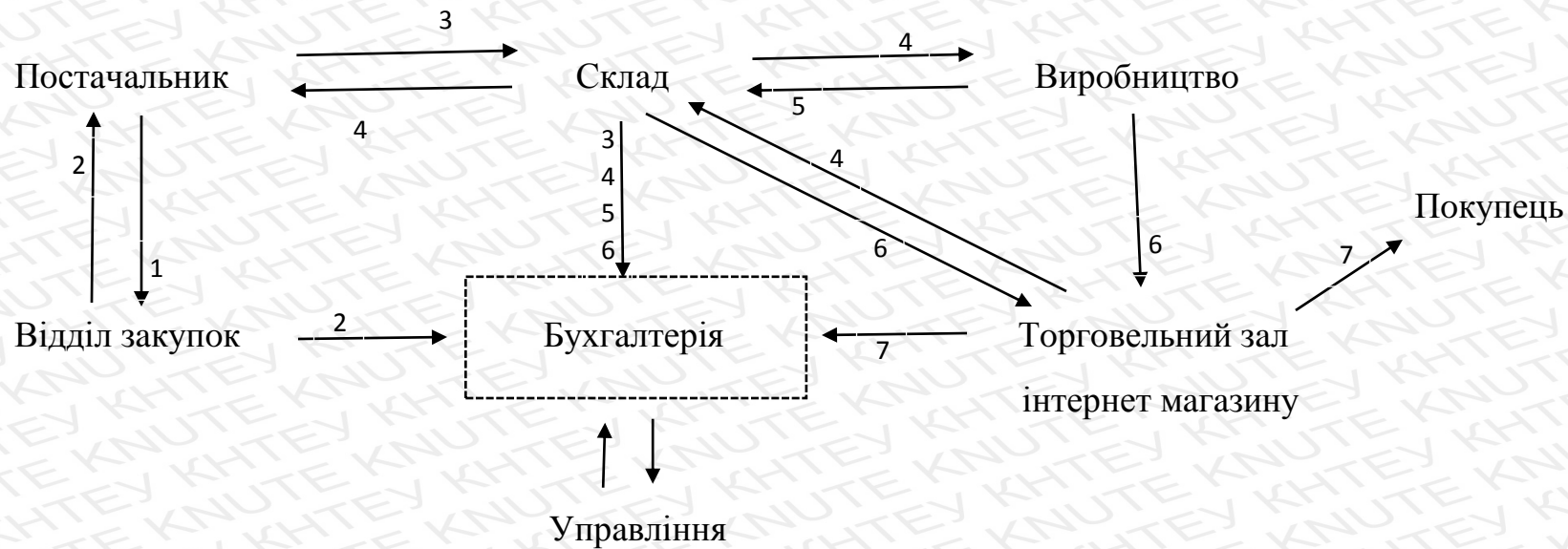
Продовження додатку А.3.1

Продовження таблиці А.3.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Товар 2	0,5	0,4	9,6	9,0	9,3	8,7	-	-	0,8	0,7	-0,6	-0,1	-0,6	-	+0,1
Товар 3	0,6	0,5	10,8	11,9	10,3	10,8	0,7	0,8	0,7	0,8	+0,8	-0,1	+1,1	-0,1	-0,1
Товар 3	1,4	1,2	13,7	13,3	13,6	13,4	-	-	1,5	1,1	-0,2	-0,2	-0,4	-	+0,4

Джерело [за наданими даними ПП «Лесси»]

Модель первинного документообігу об'єкту торгівлі

Умовні позначення господарських операцій

1	2	3	4
1	Замовлення товару	4	Облік товару на складі
2	Узгодження замовлення постачальником	5	Виробництво
		6	Надходження товару в торговий зал
3	Приймання товару на складі	7	Розрахунок за товар

Джерело: [39]

Додаток В.3.2

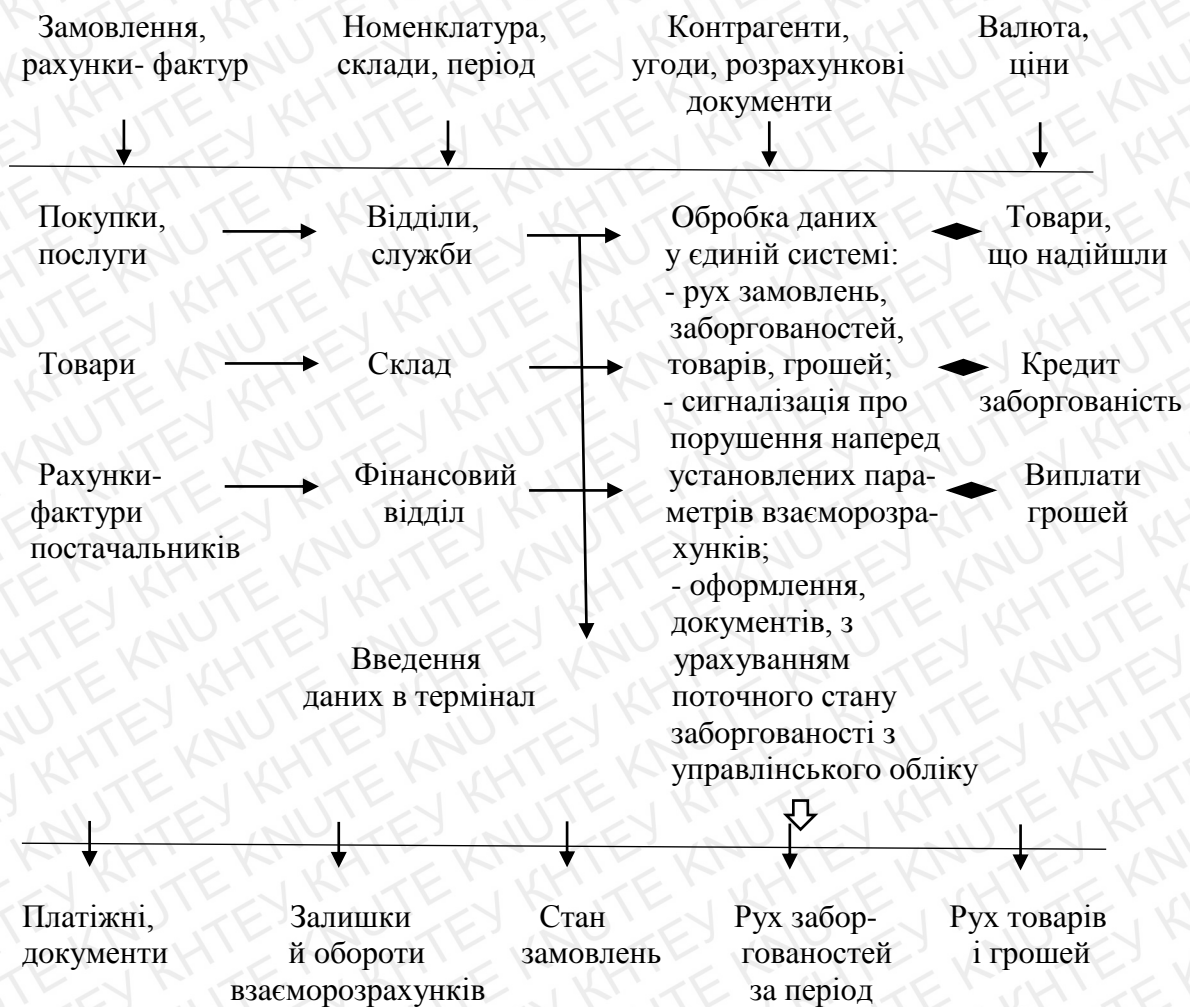
**Схема залучення структурних підрозділів торговельного підприємства
до торгово-технологічних процесів**

Структурний підрозділ Торгово-технологічний процес	Відділ закупок (ВЗ)	Склад (С)	Вироб- ництво (В)	Торговельний зал, Інтернет магазин (ТЗ)	Бухгалтерія (Б)
1 Процес надходження	ВЗ1	С1	х	ТЗ1	Б1
2 Процес зберігання	х	С2	В2	ТЗ2	Б2
3 Процес виробництва	х	С3	х	ТЗ3	Б3
4 Процес внутрішнього переміщення	х	С4	В4	ТЗ4	Б4
5 Процес реалізації	х	С5	х	ТЗ5	Б5

Джерело: [складено автором]

Функціональна схема обліку товарів в Управлінні торгівлею для України

8.2.0.1. (підсистема «Взаєморозрахунки»)

Джерело: [на основі даних програми 8.2.0.1.]